

Kirkens Undervisning

nr. 3 1990

tidsskrift for medarbejdere

Nr. 3 1990

- et tidsskrift til medarbejdere om alle former for kirkelig undervisning i teori og praksis.
- inspiration til børne- og familiearbejdet.
- undervisningsmodeller til kirkeårets tekster og centrale kristne temaer.
- forslag til andagter og gudstjenester.
- omtale og anmeldelser af nye undervisningsmaterialer m.m.

Indhold:

Redaktionelt	
At se film og billeder og bruge dem i undervisningen	
v/ Per Melhof	3
Ord og billede	
v/ Michael Schelde	4
Billedet i kirkens undervisning	
v/ Villy Mølgaard	7
En moderne katekismus.	
Krzysztof Kieslowski: Dekalog	
v/ Michael Schelde	8
Bibelen under lup, anmeldelse	
v/ Anne Marie Boile Nielsen	11
Vi så en film	
Den forsvundne blyant	
v/ Helge Lundblad	12
Åh Gud, I	
v/ Finn Dyrhagen	13
Lad isbjørnene danse	
v/ Runa Damsager	14
Labyrinten	
v/ Jes Nysten	15
Konfirmationsgaven	
v/ Magnus Lidberg	16
Nye bøger og materialer	20
Adresseliste over	
udlejningsselskaber	24

Om forsidens foto:

Forsidebilledet er hentet fra filmprojektet "Dekalog". Illustrationen er fra den første af i alt 10 film af polakken Kieslowski. Udførlig omtale af projektet findes i dette nummer af Kirkens Undervisning, side 8-10

DEKALOG

10 film af Kieslowski

NU PÅ VIDEO

Fra november i år vil den polske instruktør Krzysztof Kieslowskis **"Dekalog"**, et af dette års mest omtalte og berømmede filmprojekter, være tilgængelig på video.

"Dekalog" behandler ti film, der tager udgangspunkt i hver sit af de ti bud, almene etiske konflikter og problemfelter. Uden at være moraliserende eller polemisk fremstiller Kieslowski mennesker, der er forviklet i hinanden og i livet; og de konflikter, der er fundamentale med alt menneskeligt liv.

"Og Kieslowski er en stor kunstner – ingen tvivl om det. Derfor vil Dekalog blive vist og set og drøftet i de kommende år: i skolens religionstimer, i konfirmandstuerne, på højskoler – alle steder, hvor mennesker samles i den fælles overbevisning, at de grundlæggende livsspørgsmål drejer sig om moral og metafysik – først derefter følger problemerne med det politiske og det samfundsmæssige liv. Dekalog er en håndsregning, en gave til enhver, der tror på, at livet skal leves, men samtidig ved hvor allerhelvedes svært det kan være".

Johs. H. Christensen

Katalog med omtale af de ti film kan rekvireres.

Filmene kan købes enkeltvis for kr. 750,- pr. stk.

Alle ti film kr. 4.800,-

Subskriptionspris frem til 15. november 1990:

Alle ti film, kun kr. 3.900,-

Materialecentralen

Religionspædagogisk Center

Frederiksberg Allé 10 A, 1820 Frederiksberg C Tlf. 31 24 92 50

At se film og billeder

og bruge dem
i undervisningen

Redaktionelt
ved Per Melhof

Den svenske filminstruktør Ingmar Bergman blev i et interview, som svensk tv bragte for nogle år siden, spurgt om, hvad han egentlig mente med filmen "Fanny & Alexander". Han svarede med nogenlunde disse ord: "Jeg mener "Fanny & Alexander". Havde jeg ment noget, der kunne formuleres i én sætning, havde jeg nok sagt denne sætning!"

Derved udtrykte han en holdning til film, som de fleste antagelig vil dele. Den opfattelse nemlig, at film er det særlige, at de er meget umiddelbare uden at være transparente. Filmen er umiddelbar, fordi dens mening er den selv, og den har en tendens til at gå i opløsning, når man forsøger at "forstå" den ved for sig selv eller for andre at formidle den i andre kategorier eller i en anden genre.

Bergmans svar til journalisten afspejler den rigtige iagttagelse, at film i første omgang suspenderer muligheden for modsigelse. Film og billeder går – som fortællinger – ubestrideligt direkte til maven eller hjertet (eller hvilket organ det nu er, man oplever dem med). De er der med deres egen ret, og hvis man har øren at høre med og øjne at se med – og så i øvrigt ikke falder i søvn – kan man blive forført til utrolige erfaringer og oplevelser.

Men ... for der er et "men", der gør det nødvendigt at komme med en tilføjelse til Bergmans udsagn, hvis det som rendyrket narrativisme vil gøre krav på at være det eneste eller sidste ord: Det er ikke sikkert, at det var en god film eller fortælling, bare fordi jeg blev grebet af den.

Og det er vigtigt at holde fast i, når man beskæftiger sig med film; især når man beskæftiger sig med film i en undervisningssammenhæng; og forhåbentlig ikke mindre når man beskæftiger sig med film i en kirkelig undervisningssammenhæng.

I parentes må det nok bemærkes, at jeg ikke er særligt vild med "kristne film". Nøjagtig lige så lidt, som jeg er interesseret i at læse "kristne bøger". Og det er så lige meget, om det er nogenlunde godt håndværk, hvad det som oftest ikke er. Der bliver aldrig mangel på romaner uden litterært ærinde eller film uden filmisk ærinde. Og det er det typiske problem i det, der absolut vil være "kristent". Det kan få i hvert fald mine tæer til at krumme sig, når et egentlig ganske godt stykke epik skal smøres ind i "kristne" tyndinger, og måske oven i købet i en form, der giver en fornemmelse af, at fortælleren anser afstanden til "den bagerste række" for at være uoverstigelig lang; så lang, at den "kristelige" pointe nærmer sig det barokke i sin platte firkantethed.

Men det er stadig rigtigt, at fortælling og billeder kan noget, som det rationelle, ortodokse ord ikke kan.

Og det er vigtigt at holde fast i, når man lever i en kirkelig tradition, der har haft en klar tendens i retning af at fortrænge billeder for ord.

Hvis man ikke holder fast i begge aspekter af film og fortælling, deres muligheder og deres rum, bliver muligheden for at få øje på de gode film og de gode fortællinger og bruge dem

i en undervisningssammenhæng meget let begrænset og naiv.

Vejene skilles imidlertid for film og billeder på den ene side og fortælling på den anden ved dette centrale punkt: om det er gode film og billeder og gode fortællinger. Det eksisterende undervisningssystem har nemlig hidtil lagt meget lidt vægt på evnen til at "læse" film og billeder frem for evnen til at læse tekster. Det gælder i undervisning af elever, men også i undervisning af undervisere. Og det er faktisk problematisk – om ikke katastrofalt, at vi ikke er bedre film- og billedlæsere, når vi lever i en mediekultur, der forsyner os så rigeligt med netop billeder og film, og hvor forbruget af film og billeder er tilsvarende stort. Forbruget af eksempelvis tv ligger i Danmark på gennemsnitligt ca. 13 timer ugentlig – iflg. de fleste undersøgelser, og uanset om man finder det godt eller skidt, er der næppe nogen tvivl om, at vi med det antal kanaler, vi kan forvente indenfor en overskuelig fremtid, vil bevæge os mod de 25 timer ugentlig, som forbruget i dag ligger på i eksempelvis Canada, USA og Japan.

Det at se film og billeder og bruge dem i undervisning er ikke noget, man bare kan. Det er også noget, man skal lære, hvis man ikke bevidstløst vil bruge, hvad markedet har ladet en falde over, eller i urimelig naivitet bruger "gode" eller oven i købet "kristne" film og billeder, som ikke opfylder bare minimale krav til genren.

PM

Ord og billede

Vi lever i en "hovedkultur med hjerte-fejl". Helt tilbage i barndommen er vi blevet belært om, at hovedet står over hjertet – at viden og indsigt var vigtigere end oplevelser og følelser. Det forhold, at hjertet har måttet vige pladsen for hovedet, har præget formidlingen af den kristne tro gennem århundreder.

Den opgave, vi står over for i kirkens undervisning i dag, finder derfor mange paralleller i Ph. J. Speners ord om "at bringe hovedet ned i hjertet".

I dag må vi netop fastholde og udbygge Speners opgør med ortodoksiens intellektuelle kristendom, for den finder sin parallel i det moderne samfunds nærmest religiøse tilbødelse af naturvidenskaben.

Tro er nemlig ikke i første omgang en opgave for fornuften, men nok for erkendelsen i form af at høre til og have tillid til. Hos Martin Luther finder vi et pejlemærke, hvorudfra vi kan tage bestik af det centrale i undervisningen. Luther skriver følgende: "Ved Guds nåde er det jo alt sammen indrettet sådan, at børnene kan lære gennem morskab og leg, hvad enten det drejer sig om sprog eller andre videnskaber eller historie... Og lad ikke nogen bilde sig ind at være for kloge her og foragte denne barneleg. Kristus måtte, da han ville opdrage mennesker, blive menneske. Skal vi opdrage børn, må vi også blive børn med dem. Gud give, at denne barneleg blev rigtig drevet".

En sådan undervisning præget af barneleg mener jeg ikke blot skal gælde

undervisningen af børn. I konfirmandundervisningen og den kirkelige voksenundervisning skal oplevelsen og det erfaringsnære ligeledes vægtes på højde med viden og indsigt.

Kristendom lever i og af billeder

Brugen af billeder, symboler og fortællinger kan ikke skilles fra den kristne tro. Jesu forkyndelse er sprængfyldt af billeder og symboler så som vand, brød, vin, vintræ osv. Troens indhold smelter sammen med brugen af billeder, og i undervisningen bliver det vor opgave at aktualisere billeder, give dem ny form og farve, som troen kan leve i og af i dag.

I aktualiseringen af ovennævnte symboler trænger filmmediet sig på. Filmen sætter en verden i værk og fører os rundt, uden vi selv kan gribe ind og pludselig som ved læsning stå af. Vi er prisgivet instruktøren og hans beskæring af virkeligheden. Samtidig har filmmediet en stærk identifikationseffekt. Tilskueren tilskyndes så at sige til at identificere sig med en eller flere personer i filmen. Og det er netop den identifikation på godt og ondt, der med styrke kan anvendes i undervisningen. Filmen kan og skal nemlig ikke stå alene. Den skal efterfølges af samtale eller handling. Og netop i de fælles erfaringer, som filmen bibringer tilskuerne, har samtalen et kraftfuldt udgangspunkt.

Jeg skal ikke gå nærmere ind på det principielle, men give forslag til to undervisningsforløb.

*af generalsekretær
Michael Schelde,
Hvalsø*

1.

Sekularisering

Forløb:

- I: Filmen "Den enfaldige morder"
- II: Johan Skjoldborg: "Slid"
- III: Sekulariseringen i en dansk sognesammenhæng, perspektivering v.h.a. egne erfaringer, og karakteristik af mulige kirkelige og teologiske holdninger til sekulariseringen.

Udgangspunktet for dette undervisningsforløb er, at sekulariseringsprocessen ikke blot er et ydre iagttageligt forløb, hvor den faldende tilslutning til de kirkelige handlinger er det centrale. Der er derimod tale om, at den tiltagende sekularisering er udtryk for ændringer i vor egen bevidsthed og i vort hverdagsliv og samliv med hinanden. Det ydre udtrykkes gennem den tiltagende afstand mellem kirke og folk; det indre som ændringer i menneskebillede og personlighed. For emnets brug i undervisningen er det vigtigt at have for øje, at sekulariseringsprocessen, som den her kort er beskrevet, ligeledes former og formes af symbolprægninger og symboler. Sekulariseringsprocessen har således dels fremdraget, vægtet og fortættet bestemte symboler, dels tømt andre symboler for betydning. Det drejer sig om grundsymboler som måltidet, brødet, solen, bjerget, fødsel/død, herre/slave, den lidende/den der lides for.

Undervisningsforløbet startede med filmen "Den enfoldige morder" med manuskript og instruktion af Hans Alfredson.¹⁾ Filmen er henlagt til 1930'ernes Sverige, hvor der var stærke konflikter på landet mellem godsejere, bønder og daglejere. Denne konflikt fremstår i filmen mellem godsejeren og fabrikanten Hägglund og den socialt udstødte Sven, der begge er modelleret over enkelte af de oven for nævnte grundsymboler. Da Svens mor dør, bliver den mindre begavede Sven tjenestekarl hos Hägglund, og i modsætningen mellem disse to udspiller filmen sig da. Læser vi nu filmen "off screen", så viser den et møde mellem to mennesketyper; mellem den stærke og dominerende herre – Hägglund – der helt og alene søger egne mål, hvorved alt i tilværelsen skæres bort, såfremt det ikke tjener dette mål, og den ydmygede og opofrende tjener – Sven – der modtager verden i tillid og lader sig fylde af det, verden har at give.

Filmen er bygget over grunderfaringer og grundsymboler, der samtidig er indeholdt i sekulariseringsprocessen: det beherskende/det beherskede, magt/afmagt, egoisme/socialitet.

I Johan Skjoldborgs novelle "Slid" fra samlingen "Almue" fra 1893 gennemspilles det samme tema på en mere nuanceret måde. Novellens hovedperson er karlen og senere selvejer Ole Slider. Han tegner Skjoldborgs idealbillede af husmanden, der ved ihærdigt arbejde tilkæmper sig sin egen gård og bliver selvejer. Men samtidig er novellen en lang advarsel til husmændene og deres kamp. Skjoldborg viser nemlig, hvorledes Ole lader sig bestemme så stærkt af sit mål, at han aldrig kan indtræde i et gensidigt forhold til omverdenen. Kone, børn, naboer og den videre omverden spiller en forsvindende lille rolle i Oles liv, hvis ikke lige de/den har betydning for hans kamp mod målet: at blive selvejer. Præst og kirke spiller kun en rolle, når Ole én gang årligt skal have et barn døbt; ligeledes deltager han ikke i den gryende andelsbevægelse og i initiativet til bygningen af et forsamlingshus.

Herfra gik vi nu videre med et forsøg på at beskrive kirke og kristendom i det moderne Danmark. Det er vigtigt, at dette stof også bliver forsøgt knyttet til vore egne erfaringer.

Denne undervisning kunne nu være fulgt op af fælles handling, men blev det ikke, fordi det ikke var i en sognekirkelig sammenhæng. I en sognekirkelig sammenhæng ville det for eksempel have været relevant at arbejde videre med temaet i marken. Fra en studierejse til England er jeg blevet opmærksom på, at man her enkelte steder har grupper, der tager sig af "newcomers" – tilflyttere. Sekulariseringen hænger nemlig uden tvivl sammen med en større mobilitet og en deraf følgende svækkelse af sogne-

strukturen. En kirkelig voksenundervisning omkring sekularisering ville da kunne munde ud i dannelsen af en gruppe, der tog initiativ til at besøge alle nytilflyttere. En sådan gruppe skulle selvsagt ikke blot koncentrere sig omkring det kirkelige, men bringe oplysninger fra såvel kommune og folkelige organisationer, som kunne have relevans for tilflytterne ud fra den overbevisning, at det kirkelige lever i, med og mod det folkelige – af "et jævnt og muntert virksomt" folkeliv.

2. Kultur møde

Forløb:

- I: Filmen "Max Havelaar" med diskussion omkring hovedtemaer.
- II: Indkredsning af forskellige former for kultur møde.
- III: Kultur møde i Danmark – samtale med iransk flygtning.

Udgangspunktet var den hollandske film "Max Havelaar" fra 1981.²⁾ Filmen er henlagt til tiden 1850-1855/56 til en provins i Indonesien kaldet Lebak.

Filmen arbejder nu med det møde, der finder sted mellem en europæisk kultur, som den forefindes i Holland og en asiatisk kultur, som vi møder den i Indonesien. Denne tematik iklædes i filmens hovedpersoner kød og blod, hvor grundsymboler som

skurk og helt og herre og slave inddrages.

Vi ser det blandt andet gennem europæernes bestikkelse af de lokale regenter og disses udnyttelse af Lebaks bønder. Ingen af magthaverne er egentlig interesseret i at ændre dette forhold. Men konflikterne tilskræpes for hollændernes lokale residerter – her Max Havelaar. Han ser den uret, der øves mod den lokale befolkning og oplever konflikten mellem europæisk og indonesisk kultur på egen krop. Han fremstår som den retskafne herre og bærer af den europæiske kulturs idealer om retfærdighed, fred, ret og korrekt jurisdiktion og næstekærlighed. Det er det kors han bærer, og herved bliver han filmens store tragedie. Det skyldes for det første, at disse idealer forstås på en ganske anden måde i Indonesien end i Europa. For det andet anerkender europæerne ikke de selv samme idealer.

Problemet med Havelaars ideer er, at de ikke kan vinde fodfæste i den kultur, han lever i. Idealerne vinder ikke form i det lokale liv, og derfor må Havelaar falde med dem uafhængigt af, hvor rigtige hans ideer er.

Billedet bliver dog endnu mere speget, når vi sammenholder det med de hjemmeboende hollænderes egen forståelse af kolonisationen af Indonesien. Filmen fører os i et par glimt tilbage til Holland til en gudstjeneste, hvor europæernes selvforståelse synges ud ved salmesang og lyder i prædiken. Her møder vi de ideer og tanker om civilisering af hedningerne via mission, som Havelaar har med som ballast fra Europa. Hedningerne skal bibringes europæernes kristne kultur, civilisation og religion. Derved afsløres den dybe konflikt mellem de to kulturer ganske nådesløst.

Det er således en film om to kulturer og de idealer og den tilværelsesforståelse, der gælder i de respektive kulturer.

Det første to-timers forløb blev således anvendt til at indkredse filmens temaer, hvorefter vi i den næste session fokuserede på forskellige former for kulturmøde. Her blev begreber som akkommodation, kontekstualisering og inkulturation fremlagt, defineret og diskuteret m.h.p. at klarlægge, hvor dybt kultur- og religionsmødet kan gå uden at føre til synkretisme.

I den sidste session byggede vi videre på dette, og flyttede kulturmødet til Danmark. Vi indkaldte her en iransk farsi-tolk, der i 1984 var flygtet til Danmark. Herved fik vi et sidelys på vor egen kultur. I konfrontationen med en person, der havde oplevet dette kulturmøde på egen krop, åbnedes igen mulighed for en sammenstilling af to livsverdener – den iranske og danske – hvor oplevelse og indlevelse blev det primære. Samtidig åbnede det for en forståelse for, hvor mange faktorer, der indvirker på mødet mellem islam og kristendom.

I en sognekirkelig sammenhæng kunne et sådant undervisningsforløb være fulgt op med et videre arbejde med mission – oplysning om mission og ulandsbistand, tilknytning til projekter i den 3. verden og evt. indsamling af midler til sådanne projekter.

1) Filmen er produceret i Sverige 1982, og udlejes her i landet af SONET.

2) Filmen bygger på bogen Max Havelaar af Eduard Douwes Dekker; dansk udgave Kbh. 1981. Filmen udlejes her i landet af Bellevue via Fællesdistributionen (Sonet).

Billedet i kirkens undervisning

*af cand. pæd. i kristendomskundskab
Villy Mølgaard, landsformand for
KLF, Kirke og Medier, Aalborg*

Billedet spiller for lille en rolle i kirkens undervisning i dag, og det kan man godt undre sig over, for billedet er et godt supplement til det talte og trykte ord.

Før reformationen var kirkernes kalkmalerier en vigtig del af den almindelige befolknings kristendomsundervisning, ikke mindst fordi det, der foregik i kirkerne, foregik på latin, et sprog, de fleste ikke forstod. Reformationen gav folkeslagene i vores del af verden Bibelen på deres eget sprog, og hvad der var vigtigere, man begyndte at prædike på de nationale sprog. Det talte og skrevne ord fik større og større betydning for de mange, efterhånden som flere og flere blev i stand til at læse og skrive.

Billedbibelen spillede dog ret tidligt en betydelig rolle, og indtil for et par århundreder siden var al betydelig billedkunst i vores del af verden den kirkelige og kristne billedkunst.

Da det levende billede opstod i form af filmkunsten i begyndelsen af dette århundrede, stod kirken desværre stort set af. Man betragtede det levende billede som noget farligt, noget

man skulle holde sig fra. Filmen blev ofte betegnet som værende en del af Fandens værk. Meget få havde øje for de store muligheder, filmkunsten kunne betyde for den kirkelige undervisning.

I midten af vort århundrede kom så billedmediet, fjernsynet, men kirken levede stort set videre, som om intet var sket. Ordet "medium" betyder "redskab", og et redskab kan bruges til både noget negativt og noget positivt. Det er min påstand, at kirken har begået en fejl ved ikke helt anderledes at benytte fjernsynet. Mange børn og unge kender meget lidt til kristendommen, men de kan nås via fjernsynet. Hvis kirken fortsat vil være kirke for hele folket, må man nødvendigvis udnytte fjernsynets muligheder. Jesu lignelser f.eks. er velegnede til fjernsynet.

Alle i kirken er vel stort set enige om, at der skal være et stort, varieret og godt udbud af kristen litteratur, hvorfor skal der ikke lige så selvfølgelig være et stort, varieret og godt udbud af videoer, der viser, hvad kristendom er, der forkynnder evangeliet?

Brugen af levende billeder medfører mange faldgruber, og mange argumenter fremføres for at legitimere kirkens manglende indsats. I Rom. 10,17 siges det, at troen kommer af det, som høres. Javel, men det skal vel netop

forstås som det, der høres, ses, erfares, opleves. Altså det, der kommunikerer til os, og det levende billede er et meget stærkt kommunikationsmedium, ikke mindst når det ledsages af ord. Rom. 10,17 kan ikke bruges som noget endegyldigt argument imod film og videoer.

Omkring dette har Edgar Dale gjort følgende statistiske iagttagelser: Efter en vis periode kan man huske 10% af det, man har hørt, og man kan huske 25% af det, man har set. Såfremt man både hører og ser samtidigt (film og video), kan man huske 50%. Edgar Dale understreger på denne måde, hvor stærkt et meddelelsesmiddel film og video er.

Et andet argument, som ofte føres i marken, er følgende: Jesu lignelser, der på mange måder er den vigtigste del af kristendomsundervisningen, forudsætter, at vi er i stand til at tænke i billeder. Jesu lignelser er billedtale. Hvis man ser film og videoer, dræbes vores evne til selv at tænke i billeder. Denne påstand er muligvis rigtig til en vis grad, men jeg tror snarere, at film og videoer først og fremmest er med til at øge vore muligheder for at tænke i nye billeder. Evnen kan muligvis dræbes, såfremt man ikke foretager sig andet end at se video, men det er jo ikke den situation, vi taler om. Men skulle det endelig være den situation, f.eks. for en gruppe såkaldt "svage" unge, er det vel bedre, at de lærer noget om kristendom, end at de slet ingenting lærer. Jeg tænker her på den gruppe af unge, som kirken ingen kontakt har med overhovedet.

Oftentimes er vi slet ikke i ord i stand til at formidle det, som vi gerne vil. Et billede kan formidle ting, som ord ikke kan formidle. Vi mangler tit ord, og så kan vi ty til billedet. Endelig kan billedet være en glimrende motivation. En overheadprojektor kan være god til at illustrere en prædiken.

Vore børn og unge er vant til undervisning ved hjælp af billeder og illustrationer, og derfor må vi, og derfor kan vi tit opnå store fordele ved brug af billeder.

Når evangeliet har talt stærkest til mig, har det ikke været i kirkerummet, hvis jeg er i stand til at bedømme det selv, men foran tv-skærmen. Jeg tænker f.eks. på en film som "Skyggesland".

En moderne katekismus

Krzysztof Kieslowski: Dekalogen

af generalsekretær Michael Schelde, Hvalsø

I efteråret 1990 har Kieslowskis 10 film med baggrund i de 10 bud været meget rosende omtalt.

Det interessante ved dette mesterværk er ikke dets udgangspunkt i de 10 bud, men hvordan den menneskelige erfaringsverden gennemlyser de enkelte buds tema.

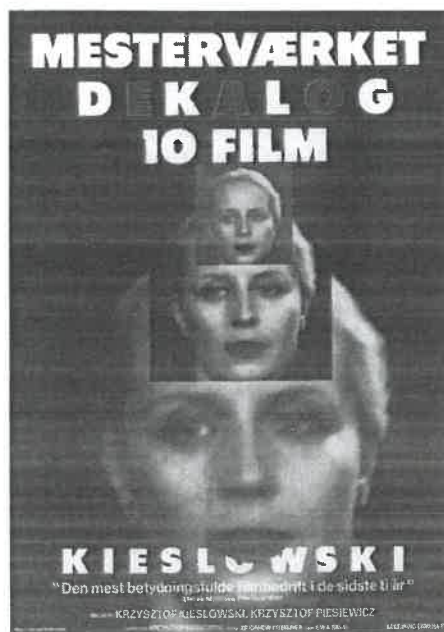
I al sin enkelthed betragter Kieslowski menneskelivet i al dets gru, forundring og glæde.

Til brug i den kirkelige undervisning er dette de mest oplagte film. De 10 små historier gennemlyser på deres egen måde den erfaringsverden, vi finder samlet i de ti bud.

Filmene giver ikke svar, men rejser en række spørgsmål og problemer om det at være menneske – mellem det liv der så let smuldrer mellem vore hænder og dog er stort, mægtigt og betagende.

1. For at nærme sig Gud, må man være sammen

Kieslowski lægger ud med en tragedie, der bliver til i spændingen mellem rationaliteten og en uudgrundelig virkelighed. En far og hans søn er fascineret af computeren, hvortil der kan stilles et utal af spørgsmål. Men drengen stiller flere spørgsmål – nemlig om Gud, som hans tante fortæller ham om. Der skabes da mellem drengens store forunderlige verden en spænding til matematikkens afstumpede livssyn. Det bliver til slut "tilbedelsen" af computeren, der fører dren-

gen i døden. For computerens beregninger af isens bæredygtighed holder ikke, og på en skøjtetur falder Pavel igennem. Hændelsen kan ikke forklares og i kampen med sin sorg, angst og fortvivelse, ser vi faderen gå ind i en kirke, hvor han vælter alteret.

2. Fra det moralske synsunkt er sandheden det rette valg, men ikke altid det gode valg

En mand ligger for døden, og hans hustru venter barn med sin elsker. Dør manden, vil hun beholde barnet ellers vil hun have en abort. Hun ønsker svar her og nu og opsøger gentagne gange hospitalets læge såvel på hospitalet som privat, idet han bor i hendes eget boligkompleks.

Lægen giver efter for presset og erklærer, at manden snart vil dø, selv om han intet belæg har for dette. Men et barn er blevet reddet, og heroverfor må sandheden vige.

3. Det er menneskets skæbe aldrig at kunne realisere sig selv helt

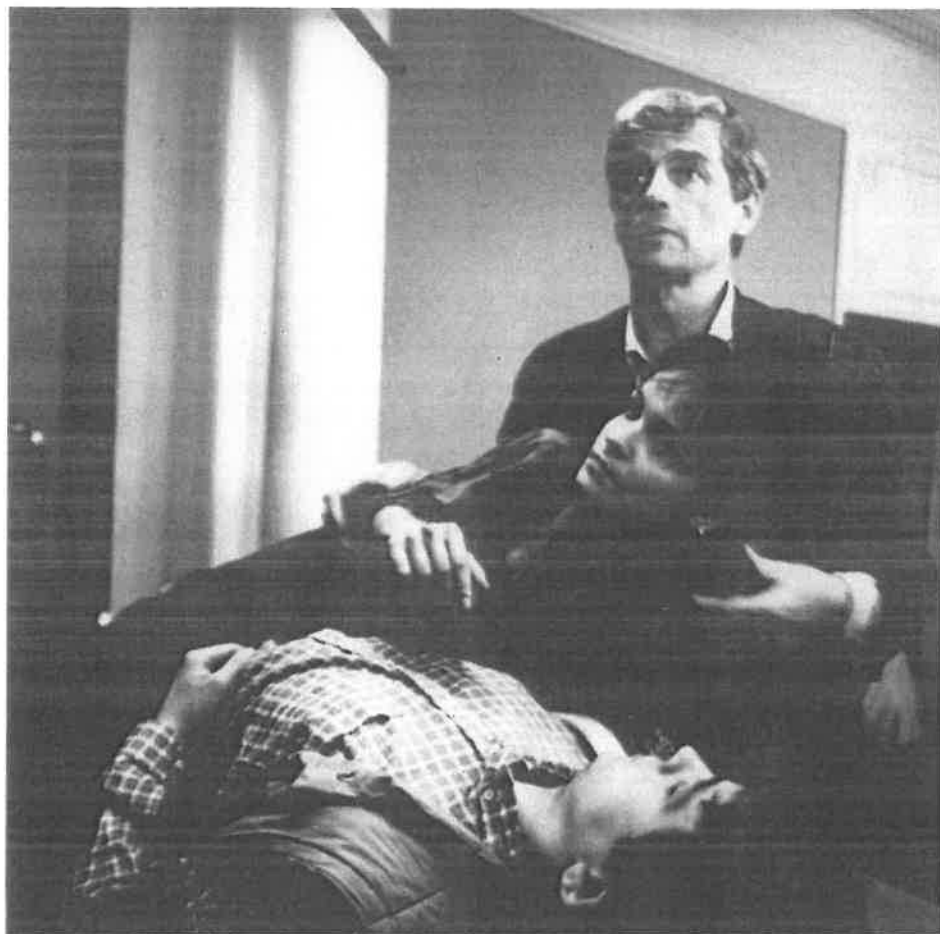
Janusz skal holde juleaften i familiens skød, men opsøges af sin tidligere kæreste Ewa. Hun får ham med for at lede efter hendes kæreste. Først om morgenen vender han tilbage, uden at de har fundet manden. Det viser sig, at manden de søger, allerede længe har boet et andet sted, og at Ewa blot har villet rive Janusz ud af familiens skød, fordi netop i julenatten er ensomheden blevet for voldsom for hende.

4. At søge sandheden ved egen hjælp

Far og datter lever i et fortroligt og intetst forhold. Men under faderens bortrejse finder hun et brev fra hendes afdøde mor, som først må åbnes efter faderens død. Det indeholder i følge Anka den sandhed, at faderen ikke er hendes biologiske far, og ved faderens hjemkomst træder en ny konflikt frem. Hvem er egentlig hendes fader? Men er brevets indhold korrekt? Har hun overhovedet læst brevet? I filmens slutszene brændes et brev, og en ny udvikling i far-datter forholdet anes.

5. Fortiden er aldrig forbi

En ung mand fra provinsen driver omkring i Warszawa. Vi ser ham sætte sig ind i en taxa, hvor han beder om at blive kørt ud til et øde sted. Her myrder han chaufføren. Hans forsvarer bliver en ung advokat, der netop har afsluttet sine studier. Advokaten lærer den unge mand at kende som en stor knægt, der aldrig har kunnet komme sig over, at hans søster døde og som samtidig føler medskyld i hendes død. Ved retssagen findes ingen formildende omstændigheder, og han dømmes til døden. Men er denne dødsdom ikke endnu blot en forbrydelse, der føjes til den første?

Kieslowski har selv om denne film sagt: "Denne film blev til, fordi det

var nødvendigt at tale om dødsstraf. Fortiden er aldrig forbi: den gennemtrænger nutiden, for den består af en serie små tilfældigheder, der fortsætter med at bestemme vor skæbne".

6. Hver lider i sin krog og lider derefter endnu mere for virkelig at kunne møde den anden

En ung mand – Tomek – er besat af sin smukke genbo, som han belurer og på alle måder forsøger at komme i kontakt med. Men snart griber hun ind i hans liv og ønsker at vise ham, hvad sand kærlighed er. Men magter hun det? Hvad er sand kærlighed? Tomek søger selvmordet, og hun erfarer en anden følelse og fortryder sin optræden.

7. Det alvorligste er tyveri af følelser

Filmens ramme er en familie, hvor et barn Ania er spændt ud mellem bestemoderen Ewa og moderen Majka. Majka er ikke officielt moder til Ani, som hun fik som 16 årig. Det er Ewa. Nu vil hun have sit barn tilbage. Men hermed opstår et moralsk dilemma. Hvis følelser er mest ægte – Ewas eller Majkas. Skal jalousien være bestemmende eller en højere orden?

10. Om at hengive sig til sin egen lidenskab

To brødre mødes ved deres faders død. Alt, hvad faderen efterlader dem, er en stor frimærkesamling. – Men hvilken frimærkesamling. Da brødrene skal til at sælge den, viser det sig, at den er et millionbeløb værd. Derefter klæber frimærkerne så at sige til brødrene. I deres fascination af samlingen tilsidesættes familien, og den ene af brødrene ofrer endda en af sine nyrer med henblik på at skaffe sig et meget sjældent frimærke. De begynder at sikre lejligheden yderligere, og mistanken breder sig videre mellem brødrene.

Dekalogen vil på mange måder kunne være et afsæt for nye måder at tilrettelægge konfirmandundervisning, konfirmandklubber og voksenundervisning.

Den er en moderne katekismus præget af lidelse, desperation, lidenskab, livfulde mennesker og så afslører den, at der i ethvert menneske er noget elskeligt uanset, hvor forvredent livet og kærligheden udfolder sig.

Michael Schelde

8. Forseelsen er et nødvendigt onde: den bringer os ud af ensomheden og skaffer os forståelse

Historien fra dekalog 2 fremlægges i en undervisningstime af læreren Zofia, og blandt tilhørerne er hendes amerikanske oversætter Elizabeth. Intet er vigtigere end at redde et barn. Således konkluderer klassen. Men denne sikre konklusion sættes under pres, da det kommer frem, at Zofia under krigen selv har undladt at redde et jødisk barn. Og dette barn er Elizabeth. Et glasklart dilemma oprulles for vore øjne, og som i Dekalog 1 gives der intet digitalt svar på livets spørgsmål.

9. For alle, der aldrig mødes og aldrig forstår hinanden

En yngre læge Roman får stillet diagnosen: impotent. Det ændrer radikalt hans liv og hans forhold til hustruen Hanka. Han foreslår Hanka at tage sig en elsker, men opdager til sin overraskelse, at hun allerede har én. Fra det øjeblik er hans liv styret af den stillede diagnose. I den bestandige søgen efter kærlighed forpester den stillede diagnose alt og alle.

Ny video fra Det danske Bibelselskab:

BIBEL UNDER LUP

En video i tre dele, der sætter focus på, hvad Bibelen er for en bog, og hvordan den er blevet overleveret til os i dag.

Videoen henvender sig med sit livlige tempo og sin stil især til unge. Målgruppen har været elever på de ældste klassetrin, men videoen er absolut også velegnet i konfirmationsforberedelsen og i voksenundervisning.

"Programvært" er den engelske skuespiller Paul Jones, der spillede en vigtig rolle i udviklingen af rock- og bluesmusik i 1960'erne. Paul Jones stiller alle de gængse spørgsmål om Bibelens oprindelse, betydning og egenart. Herefter besvarer han dem ved hjælp af gedigne videnskabelige oplysninger, formidlet via den moderne teknik i et tip-top udstyret videoregistreringsrum. Paul Jones opbygger ved sideblik og eksempler fra nutiden i løbet af videoen en fælles referensramme, hvori diskussionen om holdningen til Bibelen kan fortsætte: Han ser Bibelen som en "tidskapsel", der er overleveret til os – og gør begrebet nærværende for seerne ved at udvælge ting fra sit eget liv, fylde dem i sin egen "tidskapsel", som han så håndgribeligt graver ned til glæde for en fjern eftertid.

Videoens tre afsnit omhandler følgende dele af problematikken:

1. Er det, der står i Bibelen i dag det samme som originalerne?
Om de historiske kilder/epokegørende gamle skriftfund.
2. Er det sandt, hvad der står i Bibelen? Hvad er sandhed?
Har vi beretninger fra modstandere/andre kilder?

3. Hvorfor er Bibelens bøger skrevet som de er?

Gør det beretningerne utroværdige?

Er Bibelen Guds ord? (Svaret overlades til publikum)

Det anbefales stærkt kun at vise *et* afsnit ad gangen.

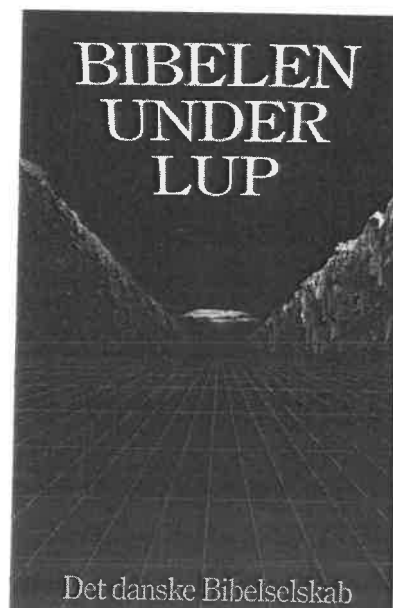
Introduktionsafsnit til læreren

Videoen har før hvert afsnit fem minutters oversigt over afsnittet *beregnet for læreren*.

Her får man introduceret hovedsynspunkterne i afsnittet. Ved afspilning i undervisningssammenhæng, spoles hen over dette introduktionsafsnit.

15 minutter om hvert tema

Afsnittene skelner i sin opbygning klart mellem spørgsmål, der har at gøre med: Videnskab, Fortolkning og Tro.

Resumé

Hvert tema afsluttes med et ganske kort resumé af de 15 minutters udsendelse. Dette resumé kan evt. bruges som repetition i en følgende lektion før næste afsnit vises.

Videoen er yderst vellykket til sit formål, og må kunne finde bred anvendelse såvel i skolesammenhænge som i konfirmand- og anden kirkelig undervisning. Der er yderst velvalgte illustrationer i dokumentationsdelen, en professionel anvendelse af moderne computergrafik, og endelig bruges der velvalgte eksempler og paralleller fra nutiden i udsendelserne. Naturligvis kan videoerne ikke stå alene, men med sine 15 minutters afsnit er der tid nok til bearbejdelse af emnet i en normal lektion. Til denne bearbejdelse er der god hjælp at hente i den lille lærervejledning, der er oversat af Ruth Plum.

Dog skæmmes videoen ikke så lidt af den uheldige måde, hvorpå undertekstningen kolliderer med den fine engelske computergrafik. Det skæmmes videoen, at man ikke har valgt at indtale en dansk lydside. Det kan endda gå an i de fortællende afsnit, hvor underteksten ligger på sorte strimler foran, men man bliver ganske forvirret de steder, hvor der er engelsk rulletekst ind under de danske undertekster. Og helt galt går det, hvor underteksterne er sat ind imellem den engelske grafik. Det fremmer ikke forståelsen af videoens ærinde, når man skal læse skiftevis engelsk og dansk.

AMBM

*Bibelen under lup,
video med lærervejledning
Det danske Bibelselskab, 1990
Originaltitel: Messages from the Memory Banks, Bible Society 1988
Videobåndets samlede spilletid: ca. 100 min.*

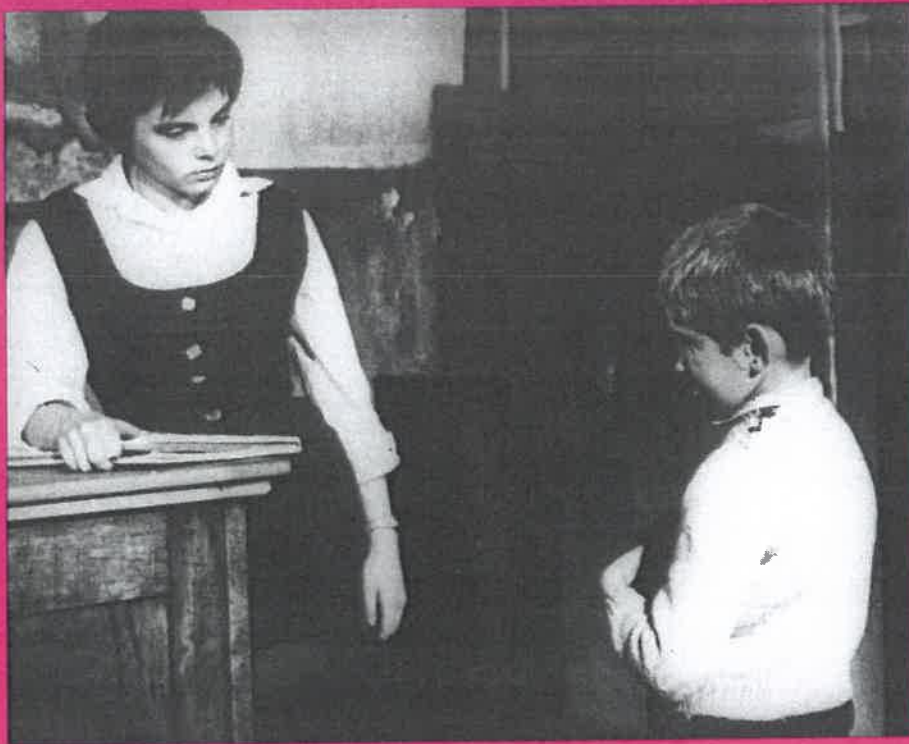
VHS kr. 950,-

Videoen kan kun bestilles gennem Bibelselskabets Boghandel, Biblia, Frederiksborggade 50, 1360 København K.

Vi så en film
... i konfirmanationsforberedelsen:

"Den forsvundne blyant"

Jugoslavien 1960
Instruktør Fedor Skubonja
Danske undertekster
47 minutter
Statens Filmscentral

Ved sognepræst Helge Lundblad,
Frederiksberg

Filmens indhold

Filmen handler om en jugoslavisk skoleklasse (mindre børn) i en lille landsby. De har fået en ny lærerinde.

En af drengene, Diko, gør alt, hvad han kan, for at gøre indtryk på lærerinden. Han forbereder sig på lektier, før han skal osv., men hun lader sig kun irritere deraf. En dag gemmer han sin blyant og beder om, at han må få lov at låne frøkenens, fordi han har glemt sin egen, som han siger.

Da man skal gå til frikvarter, lægger en anden elev sin blyant på pulten, men da han rejser sig, kommer han til at skubbe til den, den ruller ned og forsvinder i en gulvsprække. Da han efter frikvarteret savner den og leder forgæves alle vegne, er man sikker på, at en anden må have taget den.

Lærerinden foranstalter et dramatisk forhør (bl.a. med: "Jeg ved, hvem der har taget den, lad ham nu melde sig"), og da det ikke bringer "tyven" for dagen, så bliver eleverne kropsvisiteret, sendt udenfor og klasselokalet omhyggeligt gennemsøgt.

Man finder Dikos blyant. Hans forklaring bliver ikke taget for gode va-

rer (at han ville gøre indtryk på lærerinden ved at låne hendes blyant og derfor gemte sin egen), altså må den fundne blyant være den anden elevs.

I de følgende dage udsættes Diko for en sand mobning. Han er jo forhærdet når han sådan bliver ved med at benægte. Ingen vil sidde ved siden af ham, på vej hjem fra skole overfalder han.

Så skal man fejre nytår. Klasselokalet skal hovedrengøres, og pedellen finder den forsvundne blyant mellem to gulvbrædder i en sprække.

På samme tid er børnene på vej til festen og én af de større elever siger til Diko:

Sig nu, at du har gjort det. Så får du fred.

Da festen skal begynde, vil Diko ikke gå med ind, og da lærerinden kommer ud til ham, så hvisker han: Det var mig, det var mig, som stjal. Og alle børnene jubler af begejstring, for nu har han tilstået.

Lærerinden optræder under festen som kong Vinter og i sin forklædning fortæller hun, at der er en ulykkelig dreng til stede, hun går hen til ham og fortæller ham, at sagen er opklaret og alle kan være lykkelige. Og så begynder nytårssneen at falde.

Men filmen slutter med dette spørgs-

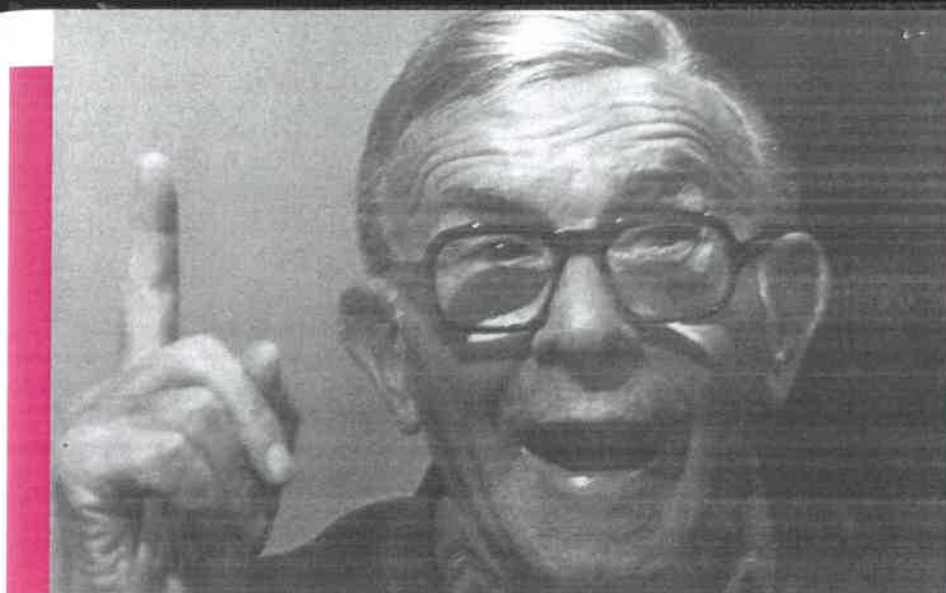
mål: Nu blev blyanten fundet, men hvad om den aldrig blev fundet??

Sådan bruger jeg filmen

Selv om filmen handler om mindre børn og selv om det "kun" er en blyant og selv om filmen er fra 1960, viser jeg den fortsat for mine konfirmander og vi har megen udbytte af bagefter at diskutere:

1. Lærerindens hårdhændede opklaringsforsøg.
2. Hendes måde at afslutte sagen på som kong Vinter, i stedet for ærligt og redeligt at erkende sin fejl.
3. Og endeligt som det afgørende med filmens spørgsmål: Hvad om den blyant aldrig var blevet fundet, og Diko skulle have levet med anklagen og den falske "tilståelse". Konfirmanderne deles fortsat i to nogenlunde lige store grupper: de, der hævder, at de godt kunne leve med en sådan forkert tilståelse for at få fred og så de, som mener, at de aldrig ville kunne komme over det.

Jeg bruger selv filmen som indslag i en serie indledningstimer, hvor vi skyder os ind på hinanden gennem en række livsproblemer og deres mulige forbindelse med Kristendom og konfirmation.

Vi så en film
... i konfirmationsforberedelsen

"Åh Gud", I

Spillefilm på video, 99 minutter
Instrueret af Carl Reiner
Medvirkende: George Burns,
John Denver, Tari Garr m.fl.
Udlejes fra Metronome

ved sognepræst Finn Dyrhagen, Ågerup

Filmens indhold

Jerry er en ung amerikaner, første-
mand i et supermarked, gift med Bob-
by, med hvem han har to børn.

En dag får den tvivlende Jerry besøg
af Gud, der enkelt, stilfærdigt og ind-
trængende insisterer på, at Jerry er
hans udvalgte, der skal stoppe den
elendighed og utilfredshed, der er ved
at gribe befolkningen. Gud åbenbarer
sig for Jerry som en lille, gammel
mand i blå arbejdsbukser, vindjakke
med lynlås, rødternet skjorte, horn-
briller og kasket.

Og Jerry bliver nu en Moses for sin tid.
Hans budskab er meget enkelt: Gud
vil minde os om, at han gav os det
hele, og hvis vi tænker os lidt om og
kan lære at enes, så skal det nok gå.
Filmen rummer megen humor, også i
debatten i gudsbegrebet og religion.
Da Jerry indvender, at han overhove-
det ikke er religiøs, svarer Gud, at han
heller aldrig har interesseret sig for
begrebet religion...

Jerrys Gud viser sig for ham gang på
gang, ikke som den etablerede kirke
fremstiller ham i sin kunst, men snart
som havemand, snart som taxichauffør,
snart som piccolo.

Da Jerry tager fat på sin opgave og går
til angreb på alt, hvad der er galt i den-
ne verden – vender både hans chef og
hans familie ham ryggen. Jerry kom-
mer i TV med sit budskab, og i filmens
slutning føres der retssag mod Jerry,
som påstår, at han kender sandheden,
og at det er sandt, når der står "Gud"
på hans visitkort. Folk kræver bevi-
ser, men Gud nægter at give beviser.

Gud åbenbarer sig godt nok i retssa-
len og taler til forsvar for Jerry, men
bagefter viser det sig, at stenografens
strimmel og båndoptageren ikke har
registreret Guds forsvar, hvorefter
advokaten udbryder, at der er lavet
numre med båndet.

Sådan bruger jeg filmen

Jeg bruger meget ofte filmen i begyn-
delsen af konfirmationsforberedel-
sen. Det gør jeg, fordi den er god til at
belyse emnet, hvordan Gud åbenba-
rer sig. Indfaldsvinklen er, at vi i kon-
firmationsforberedelsen stiller spørgs-
målet: Hvem er Gud, Hvordan er
Gud?

I filmen er Gud overhovedet ikke af
guddommeligt udseende. Det fine
ved filmen "Åh Gud" er de teologiske
holdninger, der ligger bag den. F.eks.
siger Gud: Jeg kan ikke gå rundt og
vise mig allevegne. Men nu viser jeg
mig for dig, og så har jeg givet ballo-
nen videre.

Og så taler jeg videre med konfirman-
derne om, at Gud blander sig i verden
– men ikke på den måde, at han stop-
per en togulykke, før den sker – der-
imod giver han os mulighed for at
åbne øjnene, så vi kan se, at det er os,
der kan gøre verden bedre ved hans
hjælp. Det er vores opgave at være
"Guds hænder", sådan som det bliver
sagt i inskriptionen under en sønder-
bombet Kristusfigur uden hænder i en
engelsk kirke: "Jeg har ingen andre
hænder end dig".

Øg jeg er specielt glad for filmens
slutscene, hvor pointen er, at man al-
drig kan få *noget bevis* for Guds eksi-
stens.

Filmene er ret lang, 100 minutter – der-
for plejer jeg at vise den over to kon-
firmandlektioner. Jeg deler filmen
midt over – og så har vi endda i hver
lektion tid til kommentarer og samta-
le om filmen.

Vi så en film i familien

Lad isbjørnene danse

Ved sognepræst Runa Damsager,
Vanløse

Udlejes efter 1. januar 1991
i både video og 16 mm udgave
fra Metronome

Hjemme hos os *samler* vi på film, der fører os ind i børnenes verden – film hvor der stilfærdigt og indlevet vises glimt fra børnenes virkelighed. "Busters verden" er en af dem, og "Mit liv som hund" en anden. Begge kan stadig ses ind imellem i biografen. Jeg kan varmt anbefale dem. Nu er der kommet en til af den slags film. Den hedder *Lad isbjørnene danse*.

For en måned siden så vi den. I dag spurgte jeg min datter, hvad hun kom til at tænke på, når jeg nævnede denne film. *Skilsmisse – og ham drengen* svarede hun.

Ja, forældrene til hovedpersonen Lasse bliver skilt i begyndelsen af filmen. Lasse er 11 år. Han bliver ikke spurgt om noget. Hans mor tager ham med sig, for "det er nok bedst for dig", som hun siger. Det, der gør et stort indtryk på mig, er Lasses måde at tage tingene på – som de kommer (hvad skal børn i 11-års alderen ellers gøre?), men på

et tidspunkt siger han stop og bestemmer selv.

Vi ser, hvordan han går på opdagelse i sit nye hjem hos sin mor og hendes nye mand – nysgerrigt, stilfærdigt, afprøvende. Han holder godt på sin hemmelighed, som slet ikke passer til det fine hjem: en rotte, han har i pleje for en kammerat. I den første samtale med plejefaderen ligger rotten under Lasses tæppe; den giver sig til at kravle rundt og killer Lasse. Han griner mere og mere; hans stedfar bliver forvirret, men bliver også glad; han tror, Lasse er glad for ham, så han går derfra i den tro, at Lasse og han er gode venner. I virkeligheden har de endnu ikke talt sammen!

Tager de voksne ofte fejl på den måde – lader sig narre til at tro det, der passer dem bedst? Engang talte jeg med en ældre mand, om hans lange liv. "Hvad falder dig ind, hvis jeg spørger dig om en betydningsfuld oplevelse?" spurgte jeg ham. "Den juleaften, da

jeg var otte år og fik en brun læderbold i julegave", svarede han. Ja, som børn tager vi imod og bevarer oplevelserne.

Det gør Lasse også. Han lader sig endda helt forandre, fra en almindelig dreng lader han sig omskabe til en duksedreng. Komisk ser det ud. Sjovt er det ikke, hans venner er ved at opgive ham. Da finder Lasse sine egne ben og indretter sig, så han kan få plads til sig selv og sine fremtidsdrømme.

Filmen handler nu ikke særlig meget om skilsmisse. Den viser snarere forskellige måder at være familie på, og en drengs evne til at holde fast på sig selv under skiftende ydre krav.

Filmens hovedroller spilles af Tommy Kenter og Anders Schoubye, Birthe Neumann, Paul Hüttel og Laura Drasbæk. Den er inspireret af bogen af samme navn af den svenske forfatter Ulf Stark. Instruktøren Birger Larsen har broderet videre på bogen.

Vi så en film
... i konfirmationsforberedelsen

LABYRINTEN til troldkongens slot

en film af Jim Henson
Colombia Film

af sognepræst Jes Nysten, Vindinge

Udlejes i 16 mm udgave
fra Pilotfilm
c/o Film og Videoudlejningen ApS

Filmens indhold

Det kan være svært at adskille ens drømmeverden og den kedelige grå hverdag, når man er en pubertetspige. Sarah har det ikke nemt – synes hun! Hele dagen er fyldt med pligter og pligter, og den værste af dem er at passe sin lille stedbror, den forkælede unge!

Men hun forsøger at komme væk fra alt det ved at læse eventyrbøger og dagdrømme: at hun er en smuk prinsesse i et eventyrrige befolkede med sære underdanige væsener.

En dag går det galt: faderen og stedmoderen skal – som sædvanligt, synes

Sarah – ud om aftenen, og Sarah skal passe den lille fyr. Hun raser og ønsker ham langt væk, og pludselig husker hun nogle af de magiske formuler, hun har læst i eventyrbøgerne, og hun beder troldene komme og tage den lille væk fra hende. OG DET SKER!!

Pludselig er hendes uskyldige eventyrverden blevet vækket til live af hendes ubetænksomme ønsker.

Og så er historien i gang. "Mørkets fyrste" viser sig for hende og fortæller, at hun har få timer til at finde sin lillebror i. Gør hun ikke det, så vil han for altid være fortabt for hende.

Hun indser sin fejltagelse, og vi følger hendes besværlige rejse gennem labyrinten på jagt efter lillebroderen – hendes tidligere uskyldige dagdrømme har forvandlet sig til et mareridt. Efter utallige forhindringer og omveje lykkes det hende til sidst at vriste den lille ud af Den Ondes magt.

Sådan bruger jeg filmen

Det er en underfundig og meget vellaftet film, skabt af amerikaneren Jim Henson, der også står bag "Muppet Show" og tv-serien "Eventyrtimen". Filmen er da også befolkede med alle mulige meget overbevisende fabeldyr, og David Bowie spiller den dæmoniske Onde Fyrste. Men ud over at være en seværdig familiefilm med alle underholdningsfilmens ingredienser, så er filmen meget velegnet til undervisningsbrug, fx i konfirmationsforberedelse eller til møder med unge og deres forældre.

Dels kan den indgå tematisk i en gennemgang af fristelses- og forsagelsesmotivet – jeg selv bruger den ved gennemgangen af fristelsesscenen i N.T., for filmens pointe er netop, at pigens til sidst åbent forsager Den Onde: "Du har ikke magt over mig"! Hvorved Den Onde sprænges i tusind stykker.

Men samtidig er det også en fremstilling af denne unge piges "dannelse-rejse": hun erfarer, at hendes ønsker og handlinger har alvorlige konsekvenser, at livet er alvor og ansvar. Men vi ser, at hun får kræfter til at tage det ansvar; hun vokser med opgaven: hun "redder" lillebroderen, og dermed gennembryder hun også sin tidligere drømmeverden: livet er blevet alvor, og hun kan se sig selv og sine omgivelser i et nyt lys.

Jes Nysten

KONFIRMATIONSGAVEN

– en novellefilm af Per Söderberg for konfirmander, forældre og præst

Varighed: 26 min.

Filmen findes:

Til salg på video/VHS

salg kr. 875,- incl. moms

Til udlejning som 16mm og
video/VHS

udlejning

. kr. 175,- incl. moms.

Produktion: Verbum Film,
Sverige

Dansk udgave:

Materialecentralen

Distribution:

Materialecentralen

Hvilke grupper kan se filmen?

Konfirmandforældre

Vi præster spekulerer ofte over, hvad vi kan gøre for konfirmandforældrene. Jeg tror, at denne film kan være et utroligt godt hjælpemiddel.

Konfirmanderne

For konfirmanderne giver filmen sikkert anledning til at foretage en sammenligning med deres egen konfirmationsforberedelse, hvordan præsten er etc. Deres reaktioner i form af latter kan give et fingerpeg herom.

For konfirmandundervisningen kan forskellige temaer blive aktuelle. Man kan indlede med at se hele filmen. Med en videokassette er det let senere at finde frem til den scene, hvor det tema, man ønsker at tale om, findes: Det kan være spørgsmålet om "Gud og det onde" (E. 2), "Hvad synes I om præstens svar? – skriv dit eget", "forældrenes uro, som kan resultere i skældud, kan I genkende det?" (C. 6), forholdet mellem forældrene, familiespørgsmål, "nøglen", rummer mange muligheder for samtale (F). Et mindre bibelstudium kan omhandle nøglen, e.g. Jes. 22,22; Åb. 3,7; Matt. 16,19; Joh. 20,22-23. Spørgsmålet om skriftemål hører til her.

Menighedsrådsmedlemmer og studiegrupper

Hvilket ansvar har vi som menighed for konfirmanderne og deres familier? Filmen kan give et oplæg til mange forskellige spørgsmål. Skal vi have specielle gudstjenester, hvor konfirmandfamilierne får en særlig indbydelse – hvor tager vi os af dem? Skal nogle af menigheden deltage, når konfirmandernes forældre ser filmen?

Præstegrupper

Filmen kan give anledning til en samtale om konfirmationens mening og formål. Som præster ser vi her det hele "udefra".

Skoler

På nogle skoler vælger elever emnet konfirmation som en særlig opgave. Måske kan man se filmen sammen med læreren som et oplæg til en fællesdrøftelse. Filmen i sig selv kan give anledning hertil. ("Vi har en lille film, vi gerne vil vise jer")

Almen information om konfirmation

Ud fra filmens billeder kan man fortælle, hvad det at blive konfirmeret indebærer.

Forskellige temaer

A. Hvad skal vi give?

Spørgsmål om konfirmationsgaver

1. Irritation mellem forældrene skabes af dette spørgsmål. Far vil give "noget, der har med selve konfirmationen at gøre". Han afviser forslaget om en skrivemaskine (omgivelsernes forventninger)? Moderen spørger vredt: "Hvilke forslag har du selv? – "En lille ting til minde om dagen!"

Er de usikre over for opgaven? Hvorfor denne stemning? Har de vanskeligt ved at finde frem til den rigtige gave, fordi de er usikre over, hvad konfirmationen går ud på?

B. Forholdet mellem forældrene

1. Ødelagt gipsfigur – "Åh, det var synd!", siger moderen, da de finder Jesusfiguren, som er gået i stykker. Faderen: "Den stod hjemme hos min far og mor". Han spekulerer over sin barnetro og tænker: "Mærkeligt, at vi blev så generte begge to" (Se E 3).

2. Peter siger, at forældrene også burde gå i kirke. Moderen svarer: "Det er jo ikke os, der skal konfirmeres!" – Peter svarer: "Nåh, det skal du nu ikke sige!"

Hvad ligger der i Peters svar? Hvordan skal forældrene kunne "følge med", mens de unge går til præst, så de kan forstå, hvad de unge har ud af det? Hvordan kan forældrene udnytte den "chance", som konfirmationsforberedelsestiden er til at drøfte spørgsmål om tro og liv?

3. Da forældrene uroligt afventer, at Peter skal komme hjem en aften, beholder de tankerne for sig selv.

Faderen: "Af og til bli'r jeg bange... Inger er helt ude af balance. Hun bli'r så let fornærmet. Jeg mente jo ikke noget med det. Måske skulle jeg købe en skrivemaskine eller en lommeregner. Jeg må i hvert fald købe et nyt bor. Gode Gud... Hvorfor kommer Peter ikke?"

Moderen: "Så nærtagende på det sidste – skrivemaskine, det er måske ikke den ideelle gave".

Hvad forhindrer dem i at tale med hinanden?

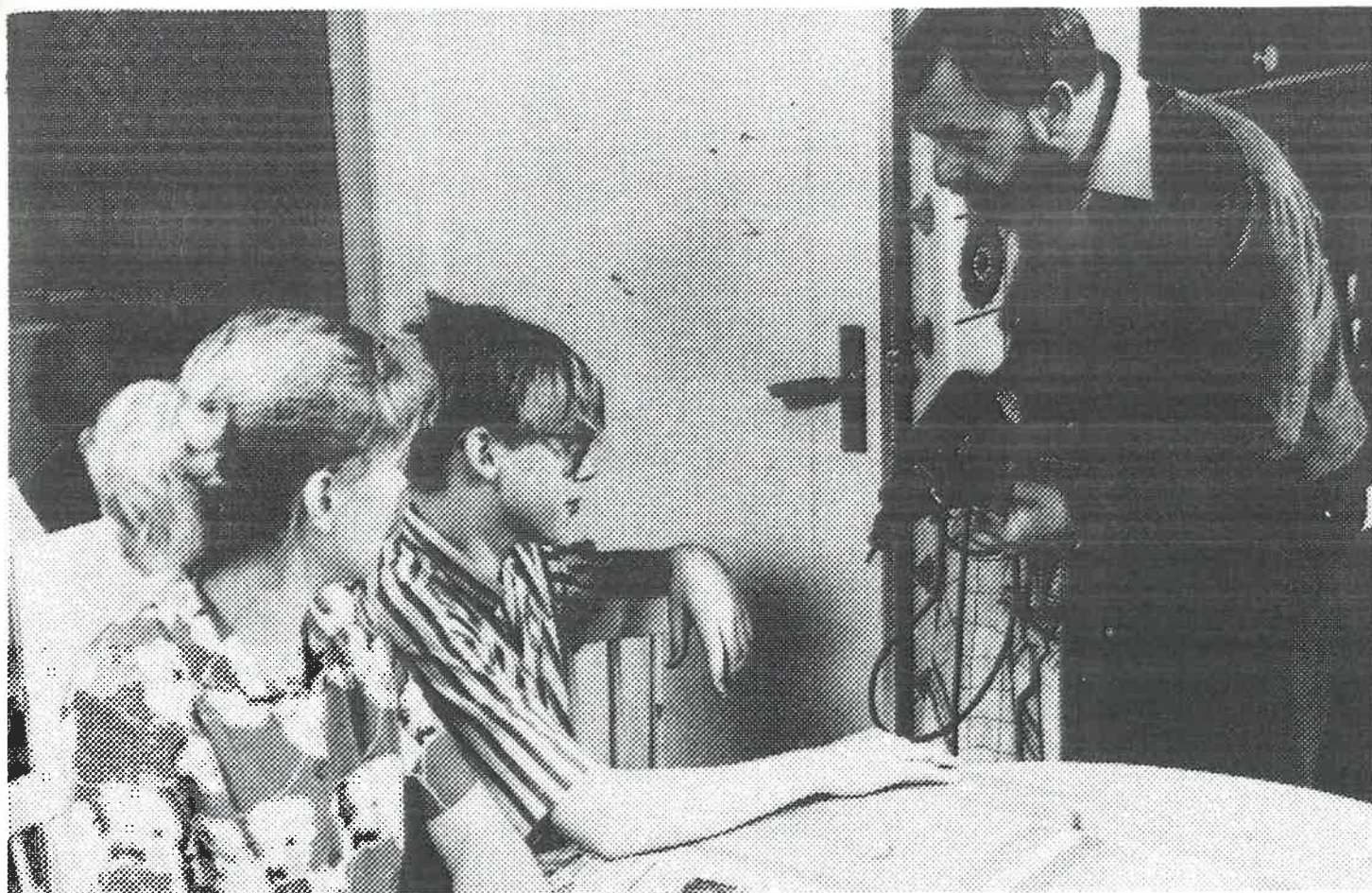
Hvorfor beholder de både spørgsmål og uro for sig selv?

4. Faderen kommer med en tilståelse over for moderen: "Jeg har sjældent følt mig så langt nede. På jobbet bli'r jeg stresset, og når jeg kommer hjem, så har jeg ingen tålmodighed med dig og børnene. Han sætter båndoptageren i gang og så ..."

Hvad ville du have svaret i hendes sted?

Hvorfor opfatter hun ikke alvoren i hans ord? Hvorfor hjælper hun ham ikke? Er der noget, de har glemt at tilgive hinanden? Har de et fælles ansvar for, at det er gået sådan i deres tilværelse? (jvf. E 6).

5. Under altergangen tænker Inger: "Jeg har ikke været til alters, siden min konfirmation. Lennart ville sikkert grine ad mig, hvis jeg gik derop!" – og han tænker: "Jeg ville egentlig også gerne være med deroppe, men Inger ville nok ikke synes om det. Eller skulle jeg vove det?"

Er det almindeligt, at forældre ræsonnerer på den måde?

Hvad er skyld i, at de låser hinanden fast? Er der andre årsager, end dem der er antydnet i replikkerne?

Hvad er det hos disse to, der bevirker, at de ikke får opfyldt deres ønsker? Hvad er det, der sætter deres overvejelser i gang?

Hvad taler for og imod forældrenes deltagelse i altergangen?

C. Forældrenes forhold til Peter

1. Da Peter har forladt forældrene ved køkkenbordet efter at have slugt mæden, siger moderen: "Han er jo håbløs!" Faderen svarer: "Han synes nok, at vi er håbløse."

2. "Jo mere værktøj, man giver dem, jo mindre omhyggelige er de med tingene. Da jeg var dreng...", siger faderen. (Han har fundet sit værktøj på græsplænen).

Hvad er det, faderen giver udtryk for her?

3. Da Peter kommer fra præst, besvarer han moderens spørgsmål undvigende: "Som det plejer... Ikke noget..."

Moderen virker interesseret. Hvorfor er hun det? Mon hun længes efter noget. I bekræftende fald hvad? Er hun

nysgerrig for sin egen eller for Peters skyld? Hvad er årsagen til, at samtalen forløber, som den gør? Hvad afhænger af Peter og hvad af moderen?

4. Faderen skælder ud på sønnen: "... Nu kan det være nok... Og nu er det boremaskinen." Derpå går han. Peter reagerer ved at svare (moderen, der stadig er der): "Hvor er han besværlig."

På hvilken måde er han "besværlig" for Peter?

5. Peter forsvarer sig over for moderen: "Det gik lidt skævt, da jeg skulle lave nogle huller i bogreolen!" (Så et bor blev ødelagt).

Moderen (sukkende): "Du ved, hvor øm han er om sit værktøj. Prøv nu at forstå, at du ikke bare kan smide rundt med tingene ... Hvor skal du hen!"

Hvorfor går Peter? Hvordan føler han sig? Hvad er det, moderen har "forstået"?

6. Moderen er urolig, fordi Peter er sammen med Stefan. Da Peter kommer hjem, slår hendes uro om til vrede. *Inden* Peter kommer, tænker hun: "Elskede Peter. Hvis bare du vil komme hjem, så lover jeg dig, jeg nok skal blive en flinkere mor."

(Baggrundsmusikken er den svenske sang "Som når et barn kommer hjem om aftenen og mødes af en venlig favn..."). Og hvordan bliver modtagelsen forberedt gennem moderens nervøsitet?

Mo.: "Hvor har du været hele aftenen? Har du været sammen med Stefan? Jamen, så svar dog!"

Pe.: "Jeg har kigget stjerner."

Mo.: "Du og Stefan? Alene?"

Pe.: "Ja, og et par piger."

Mo.: "Et par piger! Hvad har I lavet hele aftenen. I har vel ikke siddet og kigget stjerner siden klokken 8 i aften?"

Pe.: "Nej."

Mo.: "Hvad har I lavet?"

På.: "Vi har snakket. Hids dig nu ned!"

Mo.: "Jamen, forstår du da ikke, at vi bliver urolige?"

Hvordan kan det være, at hendes uro slår over i vrede? Er det almindeligt? Hvorfor ender det sådan?

Moderen er urolig, ved ikke, hvad der er sket; hun er "udenfor" og styres af sin egen uro, når hun skal tolke og forstå, hvad Peter har lavet. Peter ved, hvad han har gjort, han er "indenfor", han synes derfor, at moderen overreagerer urimeligt. Hvad

kunne du have lyst til at sige til dem hver især? Og til dem begge?

D. Peters forhold til forældrene

1. "Det vedkommer ikke jer," siger Peter, da moderen spørger om, hvad der var så vigtigt i hans telefonsamtale. (Middagen begynder, mens han taler i telefon).

Hvorfor svarer Peter sådan?

Hvor almindelig er denne holdning blandt teenagere i forholdet til forældrene?

2. "Af og til bli'r han så fjollet. Når vi er ude at køre, så kan han pludselig finde på at pege sådan: I det hus gik far i skole, da far var 7 år. Og en gang imellem kan han blive rigtig sentimental: Der boede far, da han var lille." Hvorfor er far "fjollet" for Peter? Er det over for kammeraterne?

3. "Hvad skal man gøre ved et par forældre, der er kommet i puberteten?" siger Peter.

Hvilke følelser sættes i bevægelse i forældre over for teenagere? Hvad er det, der gør forældre "overfølsomme"?

Kan børn og forældre være i "overgangsalderen" samtidig?

Er det almindeligt, at forældre bliver urolige over, at deres børn er ved at være voksne? Over, hvad der kan hænde dem, og at de er ved at miste kontrollen over deres børns liv?

4. "Og af og til skændes de, når de ikke tror, at der er nogen, der kan høre dem. Så får mor ondt i hjertet, og far bli'r sur og går i seng. Det er faktisk temmelig rædsomt."

Hvad tror du, Peter mener med "faktisk temmelig rædsomt"?

På hvilken måde er han urolig over for sine forældre? Hvordan udtrykker han denne uro? Overfor hvem?

5. Efter dialogen med moderen (C.6) sker følgende: Peter skræller en appelsin ved spisebordet. Går hen med skrællerne i affaldsspanden. Her ser han stykkerne af den ødelagte Kristusfigur. Samler dem op. Går ind på sit værelse. Prøver at lime dem sammen, men der er ingen lim i tuben. Går hen til faderens værktøjsskab for at hente en ny tube, men den nye hængelås stopper ham.

Hvad mon Peter tænker og føler i det øjeblik foran det låste værktøjsskab?

Moderen forstår ham ikke, hun formaner ham og tager faderens parti. Faderen har låst sit værktøj inde.

Hvordan føler Peter sig i sin verden, udelukket af de voksne?

6. Hvordan mon Peter oplever at blive konfirmeret, når hans forældre bliver siddende på deres plads under altergangen?

Hvad ville han tænke, hvis også de deltog?

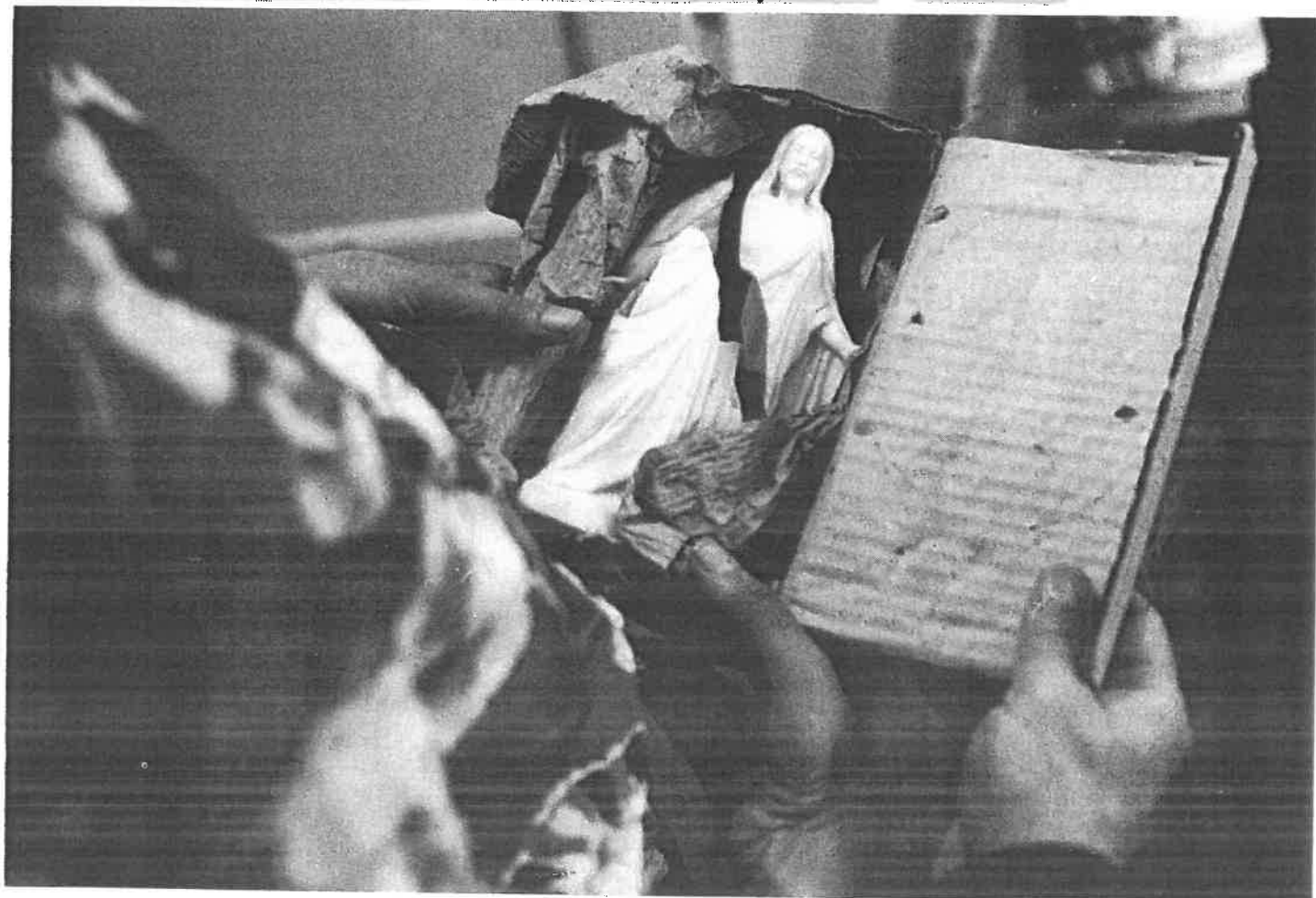
Hvordan kan forældre og konfirmander få mulighed for at tale sammen om dette.

E. Nogle supplerende billeder og spørgsmål

1. Peters bibel og svensknøglen

Moderen står og bladrer i Peters bibel, tænker: "Uh, hvor har han malet? Kan man det? Min konfirmationspræst var meget streng. Jeg sad og holdt fast i bænken, da vi blev hørt. Det var rart, da det var overstået." Så møder hun faderen med en rusten svensknøgle.

En "overmalet" bibel – en rusten svensknøgle. Er bibelen et stykke værktøj, som skal bruges, eller en fin bog, der skal "lås inde" i bogreolen? Er det at gå til præst rart, når det er overstået, – eller er det at blive udrustet med en tro for fremtiden? Eller hvad er det?

2. *Spørgsmålet om Gud og det onde*
Konfirmanderne tager spørgsmålet op, og præsten svarer: "Jeg bli'r dig næsten svar skyldig. Det er et vanskeligt spørgsmål, men det er meget vigtigt for mange mennesker. Der er så meget ondt, lidelse og død. Og vi vil ikke acceptere det. Jeg tror heller ikke, Jesus accepterer det, for han er hos dem, der lider. Han står på vor side."

Hvad siger præsten egentlig? Hvad er din reaktion på hans "prædiken"? Hvordan vil du selv besvare spørgsmålet om Gud og det onde? Prøv?

3. *Ødelagt gipsfigur – længes faderen mod noget tabt (jvf. B.1).*

"Åh, det var synd," siger moderen, da hun ser den ødelagte Kristusfigur. "Synd" betyder noget, der er blevet ødelagt.

Faderen samler stykkerne af sin "barnetro" sammen og tænker: "Min stakkels barnetro. Jeg savner den måske en smule en gang imellem!"

– er hans barnetro blevet ødelagt?

– eller har den stået stille?

– hvilken form for "lim" og hvilken slags værktøj er nødvendigt for at reparere troen, sætte stykkerne sammen til en helhed?

– er Peters konfirmationstid en udfordring til forældrene? får de en "dårlig samvittighed"? – burde de gå mere i kirke, blive bedre mennesker?

4. *Konfirmation af voksne?*

Peter: "Præsten sagde, at forældrene også burde gå i kirke."

Mor: "Ja, men det er jo ikke os, der skal konfirmeres!"

Peter: "Nå, det skal du nu ikke sige?" (på svensk: Det ville nok ikke skade).

Kan det "flossede" i forældrenes tro repareres? Gennem undervisning? Kan forældrene have glæde af nogen form for "konfirmandundervisning"? Kan det, der er ødelagt mellem Peter og forældrene, gøres godt igen?

Hvordan? Kan konfirmationsforberedelsen også rumme muligheder for forældrene?

Filmens forfatter skriver i manuskriptet: Hensigten med filmen er at få konfirmandforældre til at opdage, at "forberedelsestiden" også kan komme til at betyde noget for dem selv. – Hvad mener du om det, efter at du

har set filmen? Hvilke erfaringer har du selv?

5. *Horoskop*

Moderen læser et horoskop og faderen spørger: "Nå, så du tror på det der!"

Mor: "Ja, af og til passer det faktisk meget godt."

Hvordan er din reaktion på den samtale?

Bør dette emne tages op i konfirmandforberedelsen? På hvilken måde? Er dette med horoskop at udlevere sig til en forkert "rådgiver"? I hvilke situationer kan horoskoper være farlige?

6. *Stjernetegn – hvad søger de efter?*

Stefan spekulerer over, om Jesus kan have været en slags "rummand", eftersom han har kunnet udføre undere og helbrede folk. Og pigen svarer: "Det var måske derfor, han kunne helbrede syge og hjælpe andre. Han var i hvert fald et godt menneske."

Stefan: "Tror I på det der, sådan for alvor?"

Hvad er konfirmanderne i færd med at "se ind i" og "få øjnene op for" ved at gå til præst? Hvad betyder det for os i dag, at Jesus kan "hjælpe" og tilgive? (jvf. scenen efter denne, hvor moderen ikke kan hjælpe eller tilgive faderen – jvf. B.4).

Er det almindeligt, at konfirmander begynder at "tro for alvor", når de går til præst. Hvilket ansvar betyder det for præst og forældre?

Hvordan hjælper forældre deres børn med "at se", for at finde frem til "ledestjerner" i deres liv. Stjernetyderne "de vise mænd" i Matt. 2 var selv professionelle stjerne- og drømmetydere (astrologer), men de behøvede hjælp fra "skriftlærde" (= de, der kan bibelen) for at kunne finde frem til Jesus. – Hvad kunne få forældrene til at rådspørge præster i dag? F.eks. om, hvordan tilgivelse kan blive en realitet, noget, der er alvorligt ment (jvf. B.4, D.5).

F. *Nøglen – hvad betyder den?*

a. Mosteren forstår ikke noget, da hendes forudsætninger er helt forkerte. – Hun venter at se et smykke og tolker nøglen som et sådant.

b. En åbning til de voksnes verden – sådan opfattes konfirmationen i mange kulturer. Faderen lader Peter bru-

ge værktøjet. Han er voksen nu. Det accepterer faderen, myndigt forklarende.

c. "noget, du kan regne med," siger faderen i talen. Siger faderen, at Peter er en, man kan regne med nu?

d. "Alt mit er dit," siger den fortabte søns far. Guds børn har arveret til Guds rige.

e. *Helligånden*. – Den, som er døbt og som bekender Kristus som Herre, har fået løfte om at modtage Ånden "... så skal I se Helligåndens gave" (Ap.G. 2,38).

Set fra kirkens side er gaven ved konfirmationen netop Helligånden!

f. Nøglen åbner til kirkens værktøj for et liv i tro. – Tilbud om altergang, bøn, skriftemål/synsforladelse (nøglemagten hører herind under), forskellige nådegaver (1. Kor. 12; Rom. 12).

G. *Forventninger til konfirmationen*

1. "Da jeg blev konfirmeret, lærte man i det mindste forskellen på, hvad der var rigtigt og forkert. Og at næstens ejendom skal man beskytte..." Faderen – vil han have, at kirken skal lære hans søn det?

2. Far: "Ja, men er han da det? (voksen) Af og til synes jeg, han virker utrolig umoden."

Mor: "Jeg havde nok regnet med, at det at gå til præst ville lære ham at tage det mere roligt."

På hvilken måde "tage det mere roligt"? Hvordan forventer de, at han skal blive moden? Personligt? I tro? Psykisk? Ydre væremåde? Mere voksne vurderinger?

3. Mor tænker: "Det var rart, da det var overstået!" Tror hun, at Peter kommer til at føle det på samme måde?

Far tænker i kirken: "Det betyder måske mere for ham, end vi tror!" og han beder: "Gud! Pas på Peter, han er en dejlig dreng!"

Er konfirmationen et tidspunkt, hvor barnet bliver voksent?

Er det vanskeligt at efterlade sine børn, når de bliver voksne?

Eller er konfirmationen at overlade barnet til Gud med en forbøn: Gud! Pas på Peter!

Er faderen et menneske, der længes efter at være mere med! Ønsker han at vokse i troen og at kunne bede mere?

Magnus Lidbeck

NYE BØGER OG MATERIALER

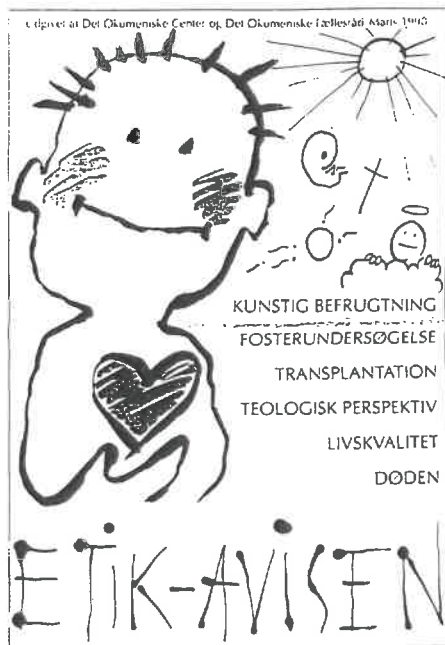
Det er svært at skrive pænt, når man er nødt til at sidde fire ved samme pult.

Hvad skal vi med jeres skole? Børns protest mod apartheid 30 sider. Kr. 10,-

Hæftet er udgivet af Kirkernes Raceprogram og søger at svare på spørgsmålet: "Hvad er det, der får skolebørn til igen og igen at gå på gaden og kaste sig ud i de ulige kampe mod de brutale sydafrikanske sikkerhedsstyrker?"

Bogen behandler spørgsmålet i to hovedafsnit: a) en beskrivelse af det sydafrikanske skolesystem og dermed af den forfordeling, som er baggrunden for børnenes protest, og b) læreres og børns egne historier og overvejelser fra kampen for ændringer.

Teksterne formidler forståelse for, at skolesystemet er en grundpille i apartheidssystemet. Ikke alene begynder forfordelingen her. Men den tilegnes også af både undertrykker og undertrykte. Med citatet fra før: "Det er indoktrineringen, der er problemet. Mens vi lærer at blive "den hvide mands bedste redskab", lærer de hvide børn, at vi er mindreværdige og potentielle terrorister". Afviklingen af apartheid er en lang proces, både i Sydafrika og også i lang tid endnu i f.eks. Namibia. Skolen er, med den selvforståelse den støber, et meget vigtigt led i den proces.

ETIK-AVISEN Det økumeniske Fællesråd 1990 16 sider

Etik-Avisen er blevet til i et samarbejde mellem Det økumeniske Center i Århus og Det økumeniske Fællesråd – med økonomisk tilskud fra Teknologinævnet, hvorfor avisen kan distribueres gratis.

Avisen behandler de spørgsmål, som den nye medicinske teknologi stiller til vores selvforståelse, vores værdigrundlag og vore fundamentale valg. Allerede tekstcollagen er et forsvar for livets mangfoldighed! Man fanges ind af den spændende blanding af lovtekster og poesi, fagartikler og Storm P.-gruk m.m.; indbydende og fængende og i et flot layout – og samtidig med en rød tråd af analyse, der nok skal sætte en vedkommende debat i gang.

Og behovet for afklaring trænger sig på i disse spørgsmål. Eller som myggen Rudolf får at vide på side 2: "Skynd dig – det er lige før lukketid!"

Mission – dynamisk bevægelse i kirker og kulturer Dansk Missionsråd og Det økumeniske Fællesråd 1990 40 sider. Kr. 20,-

Bogen, som er en udløber af Det økumeniske Fællesråds studiearbejde om "Mission i dag", er udgivet i samarbejde med dansk Missionsråd. Endelig har også det "gamle" Mellemkirke-ligt Råd ydet støtte til udgivelsen.

Bogens første del, Det lutherske Verdensråds missionsdokument, forstår ordet "mission" som Guds frelsesværk og Kirkens deltagelse i den gerning. Vægten ligger på kirkens dynamiske Kristusvidnesbyrd og dets begrundelse i den treenige Gud (afsnit 1), mens dokumentet prøver at overvinde tendensen til "vedligeholdelsesmentalitet" og overdreven optagethed af eget liv og egne strukturer. Målet for kirkens mission er ikke kirken i sig selv og dens udbredelse, men målet er først og fremmest verden. Den tjeneste for verden kræver samtidsanalyse (afsnit 3), som en forudsætning for en fornyet missionstjeneste for verden (afsnit 4).

LVF-dokumentet perspektiveres af professor Theodor Jørgensens foredrag: "Fremtidige linier i verdensmissionen på baggrund af San Antonio og Manila" (holdt på DMR's årsmøde 90). Heri analyserer Theodor Jørgensen samstemmigheden mellem missionsforståelsen på Kirkernes Verdensråds konference i San Antonio og Lausanne-bevægelsens i Manila i Filippinerne (begge i '89): de er fælles om "at understrege verdensmission som Kristus-mission og at fremhæve Kristus-missionens helhedskarakter", og i lyset af dette fællestræk vurderes forskellene som underordnede. Fronterne er i opbrud. Derfor har hæftet fået den røde tråds farve og biskop Henrik Christiansens anbefaling i forordet: "Der er al mulig grund til at studere disse afhandlinger til fortsat indtrængen i kirkens væsen og som incitament til videre arbejde, f.eks. i studiekredse" (s. 1).

Materialer fra Kirkernes U-landsoplysning

Gør jorden ny: U-landsavisen.

Pr. stk. kr. 4,-

Kan bestilles i større portioner med mængderabat. 10 stk. kr. 30,-

Børnemateriale, der ved fortællinger, sange, aktiviteter giver et indtryk af børn i hverdag og fest på den samme jord, under den samme himmel. Udkommer efteråret 1990.

Liturgihæfte om mennesket i skaberværket. Salmer, bønner, tekster, gudstjenesteforslag og studiemateriale, inspireret af bl.a. Baselmødet om "Fred, retfærdighed og skabningens integritet". Udkommer efteråret 1990.

EDB i undervisningen med forslag til en "redaktion" af u-landsstof. Diskette, vejledning og tekster. Udkommer i efteråret 1990.

Plakat og klistermærke svarende til avisens forside. Som PR i forbindelse med U-landsugen og U-arrangementer samt til pynt.

Badge: "Bare én jord". Til jakker, tasken eller opslagstavlen. Kr. 5,00.

Postkort: Victoria Falls. Det sprudlende vand med håbssymbolet regnbuen. Kr. 3,00. 4 stk. for kr. 10,00.

Genbrugspapir – spar træer: Mærkater til kuverter m.v. 100 stk. kr. 36,00.

Gør livet fri: Er vi ved at "korsfæste" naturen? Til de "gamle" problemer med menneskets udnyttelse af naturen kommer de nye spørgsmål, som genteknologien rejser. Er denne udvikling en trussel eller et håb?

En bog om skaberværkets ukrænkelighed og menneskets ansvar. Af Viggo Mortensen. Det økumeniske Fællesråd, 1990. Kr. 65,00.

Hvem og hvad er Kirkernes U-landsoplysning? En oplysende folder om Kirkernes U-landsoplysnings baggrund, formål og midler. Gratis.

Desuden har Kirkernes U-landsoplysning mange andre U-materialer at tilbyde: temahæfter, drama, dias, ideer til emneuger og U-landsgudstjenester – både for børn og voksne.

Henvendelse til sekretariatet, Kirkernes U-landsoplysning, Nørregade 11, 1165 København K. Tlf. 33 15 59 27.

TRO OG TJENESTE

Inspirationshæfte for voksenarbejde.

Redigeret af Susan Aaen og

Ole Rysgaard Madsen.

Illustreret af Agnes Rosengren.

Unitas Forlag 1990. Kr. 52,-

Hvordan udøver man kristendom i praksis?

Hvad er tjeneste i bibelsk perspektiv? Oplever vi "Kald og nyt liv" i foreringsarbejde?

Disse spørgsmål tager denne lille bog op til behandling. Og herefter gives en række konkrete eksempler på "tro og tjeneste" i hverdagen:

Kontaktfamilier. – Bofællesskab "i farver". – Aktivitetsgård. – Værested.

– Ægteskabsskole. – Miljøgrupper. –

Amnestygrupper. – At give tiende. –

Rullende forening. – Studie- og tjene-

stegrupper. – Initiativ- og visions-

gruppe. – Fremtidsværksted.

Efter hvert afsnit er der spørgsmål til overvejelse. Brug dette værktøj i foreringsarbejdet. Lad jer inspirere – og gå så i gang.

Kvinden, manden, barnet

Bibelske menneskebilleder

Johannes Værge og Sten Kaalø

Forlaget ANIS 1990

68 sider, kr. 78,-

Bogen har sin baggrund i en række temagudstjenester, som sognepræst Johannes Værge og forfatteren Sten Kaalø gik sammen om at holde i Vor Frue kirke i København denne vinter. Selve gudstjenesterne blev vist noget af en mediebegivenhed og et tilløbsstykke. Men kan sådan noget omsættes i bogform? Sten Kaaløs salmer, som i øvrigt går på de kendte salmelodier, er mundrette og nemt tilgængelige. Johannes Værges bønner er også befriet fra det tunge kirkelige sprog – og vil kunne bruges igen i andre sammenhænge.

Fortællingerne er et kapitel for sig. Vi får fortællinger om Eva, Lots hustru, Sara, den blodsottige kvinde, Maria, Kain, Jakob og Esau, Thomas, Adam, seeren på Patmos, David, Moses, Isak, Jairus' datter. Det er ofte historier med overraskende pointer! Bogen kan være en god inspiration til selv at udarbejde temagudstjenester.

Thomas Kingo

Salmer og samtid

Erik Norman Svendsen

Religionspædagogisk Center 1990

88 sider, kr. 98,-

Nærværende bog er den 4. i serien om salmer og salmedigtere. Erik Norman Svendsen slår i bogens 1. kapitel tonen an med følgende: "Med Thomas Kingo fik den danske salmesang vinger. Ubesværet og kraftfuldt hæver hans digtning sig mod himlen og løfter sig milevidt over samtidens mere gumpetunge forsøg på lovsang. Som den første af Danmarks salmedigtere behersker han indtil det artistiske metrik og sprog, samtidig med at han som teolog og prædikant overflyver nyt land og giver udsyn." Erik Norman Svendsen sætter nu Kingo ind i hans samtid – både hvad angår de historiske og politiske begivenheder i 1600-tallets sidste halvdel – men også i forhold til tidens digteriske idealer.

Der er kommet en spændende bog ud af det. Den er overkommelig i omfang og fint egnet til studiekredse. Efter gennemlæsning synger man med ny forståelse og oplevelse Kingos morgen- og aftensalmer.

Til bogen om Thomas Kingo er der endvidere udgivet en diasserie med undervisningsvejledning.

Thomas Kingo

12 dias til bogen

"Thomas Kingo – salmer og samtid

af Erik Norman Svendsen

Religionspædagogisk Center 1990

kr. 275,-

31 udvalgte salmer fra

Det gamle Testamente

fortolket af Eduard Nielsen

Forlaget ANIS 1990

144 sider, kr. 148,-

Fortolkningen af de 31 salmer er med grundsproget hebraisk som udgangspunkt – og udbyttet af læsningen kræver derfor kendskab til Det gamle Testaments grundprog. Vi føres gennem de forskellige typer af salmer og får en god og klar indføring i salmerne indhold og mening. Bogen er et godt værktøj for præster og andre fagfolk.

Henning Nørhøj

**Kritisk forum for praktisk teologi
11. årgang 1990/91**

Tidsskriftet har nu i 10 år bidraget til diskussionen af praktisk-teologiske emner. I år indledes årgangen med et udvidet jubilæumsnummer for at markere dette.

Tidsskriftet har søgt at spore og følge det opbud, der er sket i den praktiske teologi i slutningen af 70'erne og begyndelsen af 80'erne. Samtidig forsøger redaktionen at se ind i 90'erne. Jubilæumsnummeret har fået titlen "sammenbrud eller nybrud?" I forbindelse med jubilæumsnummeret afholdes et seminar mandag d. 19. nov. Seminaret vil blive annonceret i Præsteforeningens Blad. Udførligt program for seminaret kan rekvireres.

Kritisk forum udkommer med fire årlige temanumre, og udover jubilæumsnummeret behandler denne årgang spiritualitetens udtryk i salmer, musik, liturgi og kirkebygning, i meditation og billeder (nr. 42 – udkommer dec. 1990), den fantastiske fortælling som med- eller modspil til evangeliet (nr. 43 – udkommer marts 1991) og endelig selvmord (nr. 44 – udkommer maj 1991).

"Kritisk forum for praktisk teologi" redigeres af en redaktionsgruppe bestående af Birte Andersen, Marianne Bach, Agnete Brink, Jørgen Demant, Andres Gadegaard, Eberhardt Harbsmeier, Inga Holst, Birgitte Larsen, Mogens Lindhardt og Jesper Stange.

En folder med omtale af indholdet i 11. årgangs temanumre kan rekvireres på forlaget.

Abonnement på tidsskriftet kan tegnes direkte hos forlaget. Abonnementspris 11. årg. (90/91) kr. 160,- (studerende dog kun kr. 115,-); enkeltnumre kr. 65,-.

**"Altting synger pinsemorgen"
Ti salmemelodier af Jørgen Sørensen
til tekster af biskop
Johannes Johansen.
Unitas 1990, kr. 98,-**

Bogen udgives i anledning af, at biskop Johs. Johansen fylder 65 år. Den har flot abstrakt flerfarve-akvarel i lyse gule, blå og grønne farver på omslaget, lavet af kunstneren Kim Brostrøm.

På bogens bagside skriver Viggo Ernst Thomsen (lærer på Haslev Uddannede Højskole og tidl. generalsekr. i Dansk Ungdoms Fællesråd): "Til Johannes Johansens solskins-, bøgetræs- og glædessalmer er den salmetone, som Jørgen Sørensen har benyttet, særdeles velvalgt. Melodierne underbygger teksten på den rigtige måde. De er smukke og lette at "få i øret" og folkelige i ordets bedste betydning. En række perler . . ."

Salmerne blev præsenteret i Danmarks radios P1 i efteråret 1989 i udsendelsen "Folk og Kirke". Sunget af Sigrid Mørup og Ellebæk Motetkor.

**HVOR SKAL VI GÅ HEN?
Udbrændthed og fornyelse
Dr. phil., psykolog og
undervisningslektor Jørgen Hviid
Unitas Forlag. 114 sider. Kr. 122,-
Med litteraturliste**

Biskop Henrik Christiansen siger i sit forord til bogen:

– Der er næppe mange i dette land, i vore hjem, vore menigheder og vore foreninger, som ikke har brug for at få kastet lys over stress og udbrændthed og håbløshed.

Vi trænger til vejledning og inspiration til fornyelse af engagementet i andre menneskers tilværelse og i tjenesten for andre.

Denne bog giver os stor viden og en stor bunke af særdeles jordnære, praktiske anvisninger for vejen ud af udbrændthed og indtil et varmt engagement i tjenesten for næsten i Kristi følge og i hans kirkes fællesskab.

Det er foreningen af psykologisk indsigt, teologisk viden og præstelig og almenmenneskelig erfaring, der gør mødet med Jørgen Hviid vedkommende, og engagerer tilhørere og læsere, ikke bare på et fagligt, men på et dybt personligt plan.

Af bogens indholdsfortegnelse kan nævnes overskrifter som:

Den udbrændte kristne. – Menneskets forhold til detaljen. – Mening i tilværelsen. – Engagement, vilje og motivation. – Krise og omvendelse. – Samtalen. – Organisationskultur. – Kirke og sogn.

Videofilm til lavpris

**Superbogen -
Bøgernes bog**

Bibelske tegnefilm af topkvalitet med dansk tale. To film på hver kassette til kun 299,- Kr.
- Adam og Eva - Kain og Abel
- Noas Ark - Abraham og Isak
- Den rette kone - Jakob og Esau

Mine to Share -

»The rock that does'nt roll«

To videofilm, hvor Cliff Richard fortæller om sin kristne tro gennem interviews og sang.

Kun 199,- Kr. pr. videofilm.

Jehovas Vidner

Rystende dokumentarfilm om Jehovas Vidners teologi og metoder.

Salgspris: 299,- Kr.

Sneens Skatte

Smuk familiefilm efter kendt Børnebog.

Salgspris: 299,-.

Ruth og Fillip

Dejlig børne- og familiefilm efter Patricia M. St. John kendte bog.

Salgspris: 299,-.

Distribution
Felix Film

Korskærvej 25 · 7000 Fredericia
Tlf. 75 93 00 55

De fire evangelister på årets julemærker

Årets julemærker fra Dansk Missionsråd er tegnet af billedkunstneren Bodil Kaalund, der vel nok er den kunstner, der arbejder mest med bibelske motiver.

Julemærkerne forestiller de fire evangelister, og mærkerne er forstudier til den grønlandske bispekåbe, som Bodil Kaalund færdiggjorde til indsættelsen af den første grønlandske vicebispe i 1980.

Bispekåben er udført i grønlandske materialer og har som motiv de fire evangelister. Det er Mattæus illustreret som et bevinget menneske, Markus som en løve, Lukas som en okse og Johannes som ørnen.

Bodil Kaalund har givet Dansk Missionsråd tilladelse til at bruge motiverne som årets julemærker. Og det er nærliggende at bruge evangelistsymbolerne på denne måde: det er

evangelisterne, der fortæller om Jesu fødsel, om hans korsfæstelse, død og opstandelse – og om det evighedshåb, der ligger i beretningerne. En god påmindelse giver Bodil Kaalund os gennem de fire mærker. De er al missions indhold.

Julemærkerne trykkes i et oplag på 235.000 ark, og de udsendes i oktober/november. Interesserede kan – så langt oplaget rækker – rekvirere ekstra ark fra

**Dansk Missionsråd,
Skt. Lukas Vej 13,
2900 Hellerup,
telefon 31 61 27 77.**

Mærkerne er gratis, men brugerne opfordres til at sende en gave. Det indkomne beløb fordeles til Missionsrådets medlemsorganisationer til brug ved deres arbejde i Asien og Afrika.

ADVENTSKALENDER OM MISSION

Dansk Missionsråd prøver i år noget nyt med hensyn til adventskalender. Man bygger den selv op fra dag til dag, så der ved adventstidens slutning foreligger en færdig indisk landsby!

Historien, der daglig oprulles på den hjemmelavede tv-skærm, handler om den indiske, spedalske dreng, Bala. Trods det, at Balas sygdom udvikler sig alvorligt, lader han sig aldrig slå ud, men har humøret i behold til glæde for medpatienterne.

Kalenderen er tegnet af Nis Bangsbo, og den rekvireres hos Dansk Missionsråd, Skt. Lukas Vej 13, 2900 Hellerup, tlf. 31 61 27 77. Bortset fra betaling af forsendelsesomkostninger er kalenderen gratis.

Julegaver på video

3 julefilm for hele familien

På én kassette får du hele 3 film med i alt 90 min.

Byen der glemte julen -
et juleeventyr som tegnefilm.

Ingen flugt fra Julen -
om et ungt ægtepar, som har mistet deres eneste barn.

Våbenhvile i skoven -
En sandfærdig skildring af tyske og amerikanske soldater som fejrer juleaften sammen i 1944.

Salgspris 299,- Kr.

Distribution
Felix Film

Korskærvej 25 · 7000 Fredericia
Tlf. 75 93 00 55

Udgives af EPS,

Evangelisk Pædagogisk Samvirke, som er en sammenslutning af en række folkekirkelige organisationer, der er involveret i kirkens forkyndelse og undervisning.

Medlemmer af EPS:

Dansk Bibelskole. Dansk Missionsråd. De Samvirkende Menighedsplejer. Det danske Bibelselskab. Diakonhøjskolen. Diakonissehuset Sankt Lukas Stiftelsen. Diakonissestiftelsen. FDF/FPF. KFUK-spejderne i Danmark/De grønne pigespejdere. KFUM/KFUK i Danmark. KFUMs idrætsforbund i Danmark. KFUM-spejderne i Danmark. Kirkefondet. Kirketjenesten i Danmark. Kristelig forældre- og lærerforening. Menighedernes Daginstitutioner. Sammenslutningen af Indre Missions skoler. Unge Hjem Bevægelsen i Danmark.

Redaktion

Henning Nørhøj (ansvh.). A. M. Boile Nielsen, Eberhard Harbsmeier, Finn Dyrhagen og Per Melhof.

Abonnement

Årsabonnement (4 numre) kr. 100,-
Løssalg kr. 30,-
Giro 8 05 53 51

Henvendelse

Adresseændringer bedes meddelt Avispostkontoret.

Husk ved alle henvendelser at opgive abonnementsnummeret, som står opført sammen med adressen på bladets bagside.

Materialecentralen,
Religionspædagogisk Center
Frederiksberg Allé 10 A
1820 Frederiksberg C
Telefon 31 24 92 50 (kl. 10-16)

Materialecentralen/
Religionspædagogisk
Center

Materialecentralens formål er at være til rådighed for såvel hjem, kirke og skole, hvad angår dåbsopklæring og kristendomsundervisning.

- Udstillinger, kataloger og pædagogisk vejledning.
- Udlejning af film og bogkufferter.
- Salg af bøger og AV-materialer.

Tryk:

S. M. Olsens Bogtrykkeri, Holbæk.

ISSN 0900-1433

Reserveret til postvæsenet

ADRESSELISTE

over udlejningsselskaber for film og video

Ambulant Film
Ved Damhussøen 38, 2720 Vanløse
31 71 12 84

CHS film
se Film & Videoudlejningen ApS

Danina film (Folkefilmen)
Trekronergade 147, 2500 Valby
31 16 61 66

Dansk Santalmission
Købmagergade 67, 5. sal
1150 København K, 33 93 80 95

Det Danske Missionsselskab
Strandagervej 24, 2900 Hellerup
31 62 99 11

EBC-film
se Film & Videoudlejningen ApS

EFC-KRAK Video
(tidligere Erhvervenes Filmcenter)
Virumgårdsvej 21, 2830 Virum
45 83 66 00

Esselte Video
Park Allé 370, 2605 Brøndby
43 63 30 00

Felix Film
Korskærvej 5, 7000 Fredericia
75 93 00 55

Film & Videoudlejningen ApS
Rygårds Allé 131A, 2900 Hellerup
31 29 00 11

Folkekirkens Nødhjælp
Sankt Pedersstræde 3
1453 København K
33 15 28 00

Forlaget Aros
Åboulevarden 59, 8000 Århus C
86 13 21 90

Kateketcentralen
Vesterbrogade 28, 2. sal
1620 København K, 31 24 26 30

Katolsk Videoproduktion (KVIP)
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø
31 20 93 37

Kirkefondet
Pile Allé 3, 2000 Frederiksberg
31 23 33 55

Metronome
Søndermarksvej 16, 2500 Valby
31 46 77 55

Pilotfilm
se Film & Videoudlejningen ApS

RPC/Materialecentralen
Frederiksberg Allé 10A,
1820 Frederiksberg C, 31 24 92 50

Sonetfilm
se Film & Videoudlejningen ApS

Statens Filmcentral
Hovedkontor: Vestergade 27
1456 København C, 33 13 26 86
Jyllandskontor: Lundingsgade 33
8000 Århus C, 86 13 28 00

Sudanmissionen
Nørregade 14, 6070 Christiansfeld
74 56 22 33

Teen Challenge Film
Kronprinsensgade 7
1005 København K
33 14 19 18

I øvrigt henvises til Børnefilmkataloget 1990 (Det danske Filminstitut/Bibliotekcentralens Forlag, Tempovej 7-11, 2750 Ballerup).